

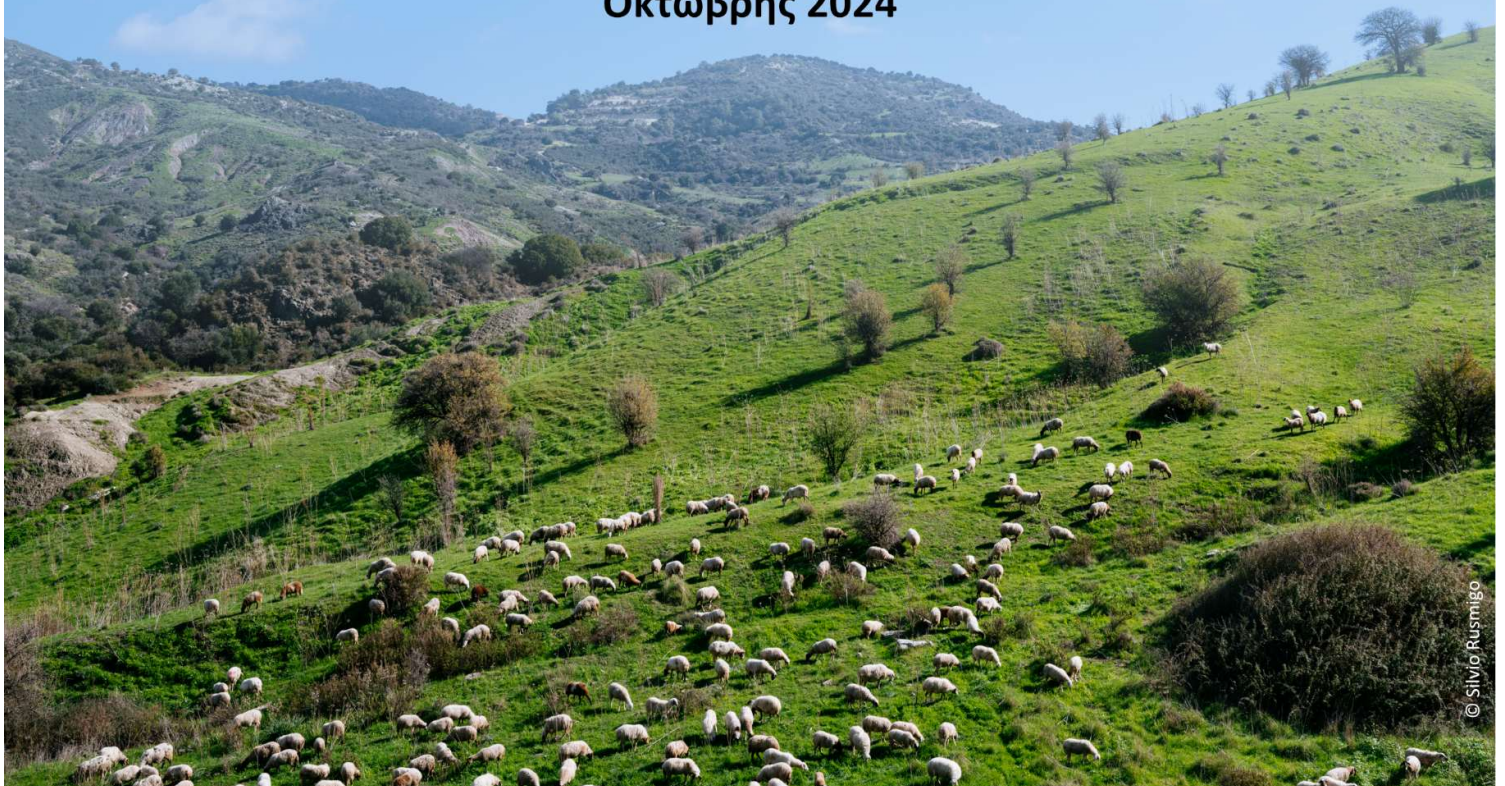

Αλλαγές στις γνώσεις και στις αντιλήψεις των ανθρώπων της υπαίθρου σχετικά με τον Πυρόχρου Γύπα και τις απειλές του στην Κύπρο

Έργο LIFE "Διάσωση του Πυρόχρου Γύπα στην Κύπρο μέσα από δράσεις
προστασίας και διατήρησης" (LIFE with Vultures LIFE18 NAT/CY/001018)

**Εκπόνηση: Terra Cypria - The Cyprus
Conservation Foundation**

Οκτώβρης 2024

© Silvio Rusmigo

Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

Αλλαγές στις γνώσεις και στις αντιλήψεις των ανθρώπων της υπαίθρου σχετικά με τον Πυρόχροου Γύπα και τις απειλές του στην Κύπρο

Οι δράσεις που παρουσιάζονται σε αυτή την αναφορά αποτελούν μέρος του έργου “Ζωή με τους Γύπες” (LIFE18 NAT/CY/001018) με συγχρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύνταξη αναφοράς: Μάρθα Πέτρου

Συλλογή και παροχή δεδομένων: Μάρθα Πέτρου, Κωνσταντίνος Περικλέους, Παναγιώτης Γεωργίου, Μέλπω Αποστολίδου, Ορέστης Καργώτης, Άντρεα Παναγιωτού, Ζωή Μακρίδου, Ουρανία Κυριάκου, Μαρία Παπαευριπίδου, Στάθης Θεοφίλου, Λεύκιος Σεργίδης, Κωνσταντίνος Λάμπρου, Αντρέας Μιχαήλ, Γεώργιος Αναστασίου, RAI Consultants Ltd.

Συμβολή από: Ζωή Μακρίδου, Μέλπω Αποστολίδου

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

Terra Cypria (2024). Δράση D1.2.: Αλλαγές στις γνώσεις και στις αντιλήψεις ανθρώπων της υπαίθρου σχετικά με τον Πυρόχροου Γύπα και τις απειλές του στην Κύπρο. LIFE PROGRAMME: LIFEwithVulturesCY (2019-2023). LIFE18 NAT/CY/001018.

Σχετικά με το έργο

Το έργο «LIFE with Vultures» είναι ένα στοχευμένο έργο διατήρησης και προστασίας του Πυρόχρου Γύπα στην Κύπρο. Σε αυτή την τετραετή προσπάθεια (2019-2023), το **BirdLife Cyprus**, η **Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας**, το **Terra Cypria – The Cyprus Conservation Foundation** και το **Vulture Conservation Foundation** ένωσαν τις δυνάμεις τους για να αντιμετωπίσουν τις κύριες απειλές που αντιμετωπίζει ο Γύπας και να αποτρέψουν την εξαφάνιση του πιο απειλούμενου αρπακτικού πουλιού της Κύπρου. Το έργο έχει προϋπολογισμό € 1.375.861 και συγχρηματοδοτείται (60%) από το πρόγραμμα LIFE της ΕΕ.

Μάθετε περισσότερα στην ιστοσελίδα www.lifewithvultures.eu

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Ευχαριστίες

Ευχαριστούμε όλους τους ανθρώπους της υπαίθρου (κυνηγούς, κτηνοτρόφους, γεωργούς και κατοίκους κοινοτήτων), και ιδιαίτερα τους ερωτηθέντες της έρευνας από τις κοινότητες όπου διεξάχθηκαν οι συνεντεύξεις. Τα άτομα αυτά καλωσόρισαν όλους τους ερευνητές θερμά, άνοιξαν τα σπίτια τους, και αφιέρωσαν πολύτιμο χρόνο από τις καθημερινές τους δουλείες για να μπορέσουμε να ολοκληρώσουμε τις συνεντεύξεις.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	3
Executive summary (Σύνοψη στα Αγγλικά).....	5
Σύνοψη	6
1. Εισαγωγή	7
2. Μεθοδολογία	8
2.1. Περιοχή μελέτης.....	9
2.2. Συλλογή δεδομένων - συνεντεύξεις.....	12
2.3. Δομή ερωτηματολογίου	14
2.4. Ανάλυση δεδομένων	15
3. Αποτελέσματα	16
3.1. Σύγκριση αντιλήψεων των κοινοτήτων (τηλεφωνικές συνεντεύξεις)	16
3.2. Αντιλήψεις και απόψεις κτηνοτρόφων, κυνηγών και γεωργών (προσωπικές συνεντεύξεις)	24
4. Συμπεράσματα	37
4.1. Επίπεδα γνώσης σχετικά με την οικολογία, τον πληθυσμό και τις απειλές του Πυρόχρου Γύπα	37
4.2. Αντιλήψεις σχετικά με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων σε υπαίθριες περιοχές.....	38
4.3. Αντιλήψεις σχετικά με τις νομοθεσίες και την επιβολή του νόμου για την διαχείριση του εγκλήματος κατά την άγρια ζωή	41
5. Επίλογος	42
Παραρτήματα.....	44

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Executive summary (Σύνοψη στα Αγγλικά)

Poison baits are used worldwide to illegally control predator populations and as a means to express human-human conflicts. In Cyprus poison bait use is widespread, often targeting foxes and dogs, however, Griffon Vultures fall common victims to poison baits since this social scavenger can feed in large numbers from a poisoned carcass. Concrete conservation efforts under the LIFE funded project ‘LIFE with Vultures CY’ begun in 2019 with an aim to save the Griffon Vulture from local extinction. Part of these efforts included the increase of awareness levels of local communities within the current Griffon Vulture range.

This report aims to present results from a two-phased study carried out in 2020 and 2023, assessing the changes in awareness levels of local communities regarding the threats to Griffon Vultures and existing measures for the species’ protection. In 2020, a total of 798 interview were conducted and in 2023 a total of 634 interview were completed, in both cases using two methodologies for data collection: in-person semi-structured interview and questionnaire-based telephone interviews.

Results showed an increase in awareness levels between 2020 and 2023, especially regarding the legislations and enforcement procedures around the use of poison baits. Hunters, livestock breeders and farmers tend to be more knowledgeable compared to other local residents since they may come into contact with vultures and poison baits more frequently. An overall increase in intolerance for the use of poison baits was also recorded since there was an increase in the number of people stating that they were against poison bait use. However, this change may also stem from increased fear of the strict fines and frequent checks for poison bait placement.

The awareness-raising efforts within the LIFE with Vultures project have been particularly effective among key stakeholders, such as hunters, livestock breeders, and farmers. To enhance these efforts, future initiatives should prioritize educating local residents about the harmful effects of illegal baiting and the measures taken to prevent wildlife poisoning. Additionally, these awareness-raising efforts should focus on regions like Koilada Limnati and the Akamas peninsula, where knowledge of relevant legislation and Griffon Vulture threats is relatively low. By implementing these strategies, we can further strengthen public understanding and support for vulture conservation.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Σύνοψη

Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο είναι συχνή μέθοδος εξολόθρευσης επιβλαβών ζώων σε παγκόσμιο επίπεδο. Στην Κύπρο, η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων έχει συμβάλει σημαντικά στην μείωση του Πυρόχρου Γύπα, ένα είδος που σήμερα κινδυνεύει με εξαφάνιση από το νησί. Στα πλαίσια του έργου LIFE «Ζωή με τους Γύπες» καταβάλλονται προσπάθειες διατήρησης και προστασίας του Πυρόχρου Γύπα για την αποτροπή της εξαφάνισης του είδους. Μέρος των προσπαθειών αυτών είναι η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των τοπικών κοινοτήτων για τις απειλές του Γύπα και τις προσπάθειες διάσωσης του.

Η παρούσα αναφορά έχει σκοπό να παρουσιάσει τα αποτελέσματα κοινωνιολογικής μελέτης για την αξιολόγηση των αλλαγών στις γνώσεις και στις αντιλήψεις των κατοίκων σε υπαίθριες περιοχές, πριν και μετά την υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης στα πλαίσια του έργου «Ζωή με τους Γύπες». Στην πρώτη φάση της μελέτης, το 2020 συμπληρώθηκαν συνολικά 798 ερωτηματολόγια, και στην δεύτερη φάση της μελέτης, το 2023, συλλέχθηκαν δεδομένα από συνολικά 634 ερωτηματολόγια. Και για τα δυο έτη, ακολουθήθηκαν δυο διαφορετικές μεθοδολογίες συνεντεύξεων, δομημένες τηλεφωνικές συνεντεύξεις και ημιδομημένες προσωπικές συνεντεύξεις.

Τα αποτελέσματα της μελέτης υποδεικνύουν αύξηση στα επίπεδα ευαισθητοποίησης μεταξύ το 2020 και το 2023, ιδιαίτερα όσον αφορά τη νομοθεσία και τις διαδικασίες διερεύνησης περιστατικών παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Οι κυνηγοί, κτηνοτρόφοι και γεωργοί εντός της επικράτειας του Γύπα φαίνεται να είναι πιο ενημερωμένοι σε σχέση με άλλους κατοίκους της περιοχής, καθώς πιθανών να έρχονται συχνότερα σε επαφή με γύπες και δηλητηριασμένα δολώματα. Καταγράφηκε επίσης γενική αύξηση στα άτομα που δήλωσαν κατά της χρήσης δηλητηρίων το 2023 σε σύγκριση με το 2020, καθιστώντας τη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων ως μια μη αποδεκτή πρακτική. Ωστόσο, αυτή η αλλαγή μπορεί να είναι μόνο επιφανειακή αφού η απαντήσεις αυτές ίσως να δηλώθηκαν λόγω αυξημένου φόβου των αυστηρών προστίμων και της αυξημένης παρουσίας αρμόδιων αρχών στην ύπαιθρο για ελέγχους τοποθέτησης παράνομων δολωμάτων.

Οι δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του έργου 'Ζωή με τους Γύπες' έχουν αποδειχθεί ιδιαίτερα αποτελεσματικές σε άμεσα εμπλεκόμενους φορείς, δηλαδή κυνηγοί, κτηνοτρόφοι και γεωργοί. Για ενίσχυση των προσπαθειών αυτών, συστήνεται οι μελλοντικές δράσεις να δώσουν προτεραιότητα στην ενημέρωση των τοπικών κατοίκων σχετικά με τις επιπτώσεις της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων αλλά και τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της παράνομης αυτής πρακτικής μέσω διερεύνησης περιστατικών και επιβολή σχετικών νομοθεσιών. Επιπλέον, οι προσπάθειες ευαισθητοποίησης μπορούν να επικεντρωθούν σε περιοχές όπως η Κοιλιάδα Λιμνάτη και η χερσόνησος του Ακάμα, όπου οι γνώσεις σχετικά με τη σχετική νομοθεσία και τις απειλές για τον Γύπα είναι σχετικά περιορισμένες.

Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

1. Εισαγωγή

Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (δ.δ.) αποτελεί κοινή πρακτική στην ύπαιθρο σε παγκόσμιο επίπεδο. Είναι μία από τις πιο διαδεδομένες μεθόδους εξόντωσης θηρευτών και οικοσίων ειδών τα οποία θεωρούνται επιβλαβή λόγω της ζημιάς που μπορούν να προκαλέσουν στην γεωργία, στην κτηνοτροφία και στο κυνήγι (Ntemiri *et al.*, 2018). Η σκόπιμη τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων ήταν νόμιμη πρακτική την δεκαετία του 1950 και 1960 στην Ευρώπη, η οποία οδήγησε στην μείωση στους πληθυσμούς αρκετών ειδών, με έντονες συνέπιες κυρίως σε πτωματοφάγα είδη (Slotta-Bachmayr *et al.* 2004; Demerdzhiev *et al.*, 2014).

Με την εφαρμογή της Οδηγίας των Οικοτόπων (92/43/EEC) το 1992 και μετέπειτα την Οδηγία για τα Πουλιά (2010/147/EC) το 2010, καταργήθηκε η χρήση δ.δ. σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανάκαμψη και σταθεροποίηση μερικών πληθυσμών πτωματοφάγων πτηνών στην Ευρώπη, και κυρίως στην Μεσόγειο, είναι πιθανό αποτέλεσμα της μείωσης στην χρήση δ.δ., αφού σε μερικές χώρες σαν την Ισπανία έχουν καταγραφεί σημαντικές μειώσεις στους αριθμούς δηλητηριασμένων πτωματοφάγων ειδών, κυρίως Γύπες (Margalida *et al.*, 2010). Ωστόσο η παράνομη χρήση δ.δ. παραμένει κοινή μέθοδος εξόντωσης θηρευτών και πρόκειται για μια από τις κύριες αιτίες μη φυσικού θανάτου πολλών προστατευόμενων ειδών πανίδας σε υπαίθριες περιοχές της Ευρώπης.

Στην Κύπρο η παράνομη χρήση δ.δ. υπήρξε κύρια αιτία της μείωσης του πληθυσμού του Πυρόχρου Γύπα (*Gyps fulvus*) και του Κλόκαρου (*Corvus corax*) ενώ συνέβαλε σημαντικά στην πλήρης εξαφάνιση του Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*) από το νησί (Kassinis, 2013). Μεταξύ το 1996 και το 2023, έχουν καταγραφεί 70 θάνατοι Πυρόχρου Γύπα, από τους οποίους οι 56 (80%) είχαν ως αιτία την παράνομη δηλητηρίαση. Επομένως, η μείωση της τοποθέτησης δ.δ. είναι κρίσιμη για την ανάκαμψη του είδους στην Κύπρο και την γενικότερη αειφόρο διαχείριση των οικοσυστημάτων του νησιού.

Στα πλαίσια του έργου με τίτλο «Ζωή με τους Γύπες: Διάσωση του Πυρόχρου Γύπα *Gyps fulvus* στην Κύπρο μέσα από δράσεις προστασίας και διατήρησης» (LIFE18 NAT/CY/001018), υλοποιήθηκαν δράσεις κατά την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων αλλά και την στήριξη του πληθυσμού του Πυρόχρου Γύπα. Μερικές από τις κύριες δράσεις ήταν η δημιουργία δυο Ομάδων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων (ΟΑΔΔ) οι οποίες λειτουργούν κάτω από την υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και έχουν στόχο τον εντοπισμό και την απομάκρυνση δηλητηριασμένων δολωμάτων από την ύπαιθρο. Επίσης δημιουργήθηκε πρωτόκολλο ενεργειών το οποίο παρέχει αναγνωρίζει βασικές δράσεις για στις σχετικές αρμόδιες αρχές (Αστυνομία Κύπρου, Γενικό Χημείο Κράτους, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και Κτηνιατρικές Υπηρεσίες) για την σωστή διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης σε υπαίθριες περιοχές. Όσο αφορά την ενίσχυση του τοπικού πληθυσμού Γυπών, εισάχθηκαν συνολικά 44 γύπες από την Ισπανία, οι οποίοι απελευθερώθηκαν στην Κύπρο και εντάχθηκαν στον υφιστάμενο πληθυσμό. Στόχος του έργου είναι επίσης η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

με τις απειλές του Πυρόχρου Γύπα και κυρίως με την παράνομη τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Οι δράσεις ενημέρωσης άρχισαν το 2020 και συνεχίζονται καθ' όλη την διάρκεια του προγράμματος. Εστιάζονται κυρίως στους κάτοικους της υπαίθρου και άτομα που δραστηριοποιούνται εντός της επικράτειας του Πυρόχρου Γύπα (εφεξής Γύπα). Από την έναρξη του έργου μέχρι τον Δεκέμβριο του 2023, έχουν πραγματοποιηθεί σχετικές ενημερωτικές εκδηλώσεις κυρίως στις επαρχίες Λεμεσού και Πάφου, επισκέψεις σε σχολεία όπου περισσότεροι από 1200 μαθητές συμμετείχαν σε εκπαιδευτικά προγράμματα, επισκέψεις σε 150 κτηνοτροφικές μονάδες, συναντήσεις σε 19 χωριά και σε κυνηγετικούς συλλόγους και γνωριμίες με τις Ομάδες Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων. Επίσης, δημιουργήθηκε σχετικό ενημερωτικό υλικό όπως φυλλάδια, αφίσες, μεγάλες πινακίδες σε αυτοκινητόδρομους και στις πόλεις, φυλλάκια σχετικά με τις δράσεις του έργου και ισχυρή παρουσία στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης και στα ΜΜΕ με συνεντεύξεις και συμμετοχή σε εκπομπές. Σημαντικά δελτία τύπου αφορούσαν την έναρξη της λειτουργίας των ΟΑΔΔ, την έκδοση του πρώτου εξώδικου στην Κύπρο για δηλητηρίαση άγριας ζωής τον Δεκέμβριο 2022, και τις απελευθερώσεις γυπών για την ενίσχυση του τοπικού πληθυσμού.

Στα πλαίσια του έργου «Ζωή με τους Γύπες» πραγματοποιήθηκε μελέτη με σκοπό την αξιολόγηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης των ντόπιων οι οποίοι ζουν ή/και δραστηριοποιούνται εντός ή κοντά στην επικράτεια του Γύπα. Η παρούσα αναφορά συγκρίνει τα αποτελέσματα της μελέτης του 2020 (Baseline study about poison bait use in local communities in Cyprus – 2021) με την συλλογή δεδομένων το 2023 μετά από την υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης στα πλαίσια του έργου. Στόχος της μελέτης είναι να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα των δράσεων ευαισθητοποίησης του έργου αλλά και η καθοδήγηση μελλοντικών δράσεων ενημέρωσης.

2. Μεθοδολογία

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

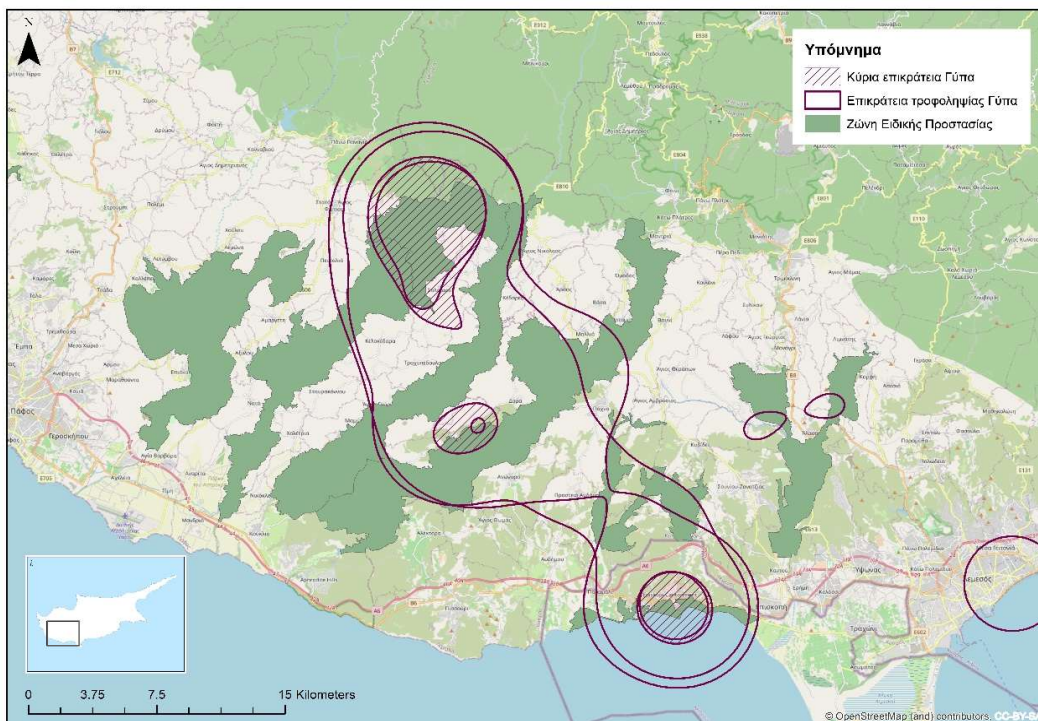

2.1. Περιοχή μελέτης

Η μελέτη επικεντρώθηκε στις περιοχές όπου δραστηριοποιεί ο Γύπας αφού οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης διεξάχθηκαν σε κοινότητες εντός ή κοντά στην επικράτεια του είδους. Συγκεκριμένα, εστιάζεται σε εννέα προστατευόμενες περιοχές οι οποίες αναγνωρίζονται ως σημαντικές για την επιβίωση του είδους αφού κουρνιάζει, κινείται και τρέφεται κυρίως εντός των περιοχών αυτών (Χάρτης 1 & Χάρτης 2). Οι ακόλουθες περιοχές ειδικής προστασίας αποτελούνται κυρίως από κτηνοτροφικές, γεωργικές, κυνηγετικές και μη-κυνηγετικές περιοχές, (Corine Land Cover, 2012; Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, 2022):

(1) CY4000023 Ζώνη Ειδικής Προστασίας Χερσόνησος Ακάμα:

Η γεωργία και η κτηνοτροφία καταλαμβάνουν το 13.7% της επικάλυψης της περιοχής ενώ το 81.3% αποτελεί επιτρεπόμενη περιοχή κυνηγιού ενώ στο 19% επιτρέπεται η εξάσκηση κυνηγετικών σκύλων

Χάρτης 1: Επικράτεια του Πυρόχρου Γύπα στην Κύπρο μετά από ανάλυση των κινήσεων του είδους. Η κύρια επικράτεια αντιπροσωπεύει το 50% της πυκνότητας των κινήσεων του είδους ενώ η επικράτεια τροφοληψίας αντιπροσωπεύει το 95% της πυκνότητας των κινήσεων.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Χάρτης 2: Εννέα προστατευόμενες περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείτε ο Πυρόχρους Γύπας ή είναι περιοχές με ιστορικό αναπαραγωγής και τροφοληψίας του είδους.

(2) CY40000021 Ζώνη Ειδικής Προστασίας Κοιλάδα Έζουσας:

Στην ΖΕΠ Κοιλάδα Έζουσας η κύρια ανθρώπινη δραστηριότητα είναι η γεωργία (συνολικά 39.61% της γης, από το οποίο το 11.3% χρησιμοποιείτε για κτηνοτροφία).

Το 0.8% είναι καθορισμένη περιοχή εξάσκησης σκύλων και το 82.0% είναι εντός επιτρεπόμενης κυνηγετικής ζώνης.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

(3) CY4000017 Ζώνη Ειδικής Προστασίας Γκρεμοί Χανουτάρη

Η γεωργία και η κτηνοτροφία καταλαμβάνουν το 48.9% της επικάλυψης της περιοχής, από το οποίο το 20.8% είναι περιοχή βόσκησης. Το κυνήγι επιτρέπεται στο 86.1% και η εξάσκηση κυνηγόσκυλων επιτρέπεται στο 1.9%.

(4) CY4000007 Ζώνη Ειδικής Προστασίας Ξερός Ποταμός

Το 46.1% της γης στην ΖΕΠ Ξερός Ποταμός, αποτελείται από καλλιέργειες (74.7%) και περιοχές βόσκησης (25.3%) αφού η γεωργία και η κτηνοτροφία είναι οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες στην περιοχή. Το 13.5% της περιοχής βρίσκεται εντός ζώνης εξάσκησης κυνηγετικών σκύλων και το 60.1% εντός επιτρεπόμενης περιοχής κυνηγιού.

(5) CY4000020 Ζώνη Ειδικής Προστασίας Κουιάδα Διάριζου

Το 37.4% της γης στην ΖΕΠ Κουιάδα Διάριζου, αποτελείται από καλλιέργειες (77.9%) και περιοχές βόσκησης (22.0%) ενώ αυξάνετε το ποσοστό της γης με εγκατάστασης για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Το 5.7% της περιοχής βρίσκεται εντός ζώνης εξάσκησης κυνηγετικών σκύλων και το 73% εντός επιτρεπόμενης περιοχής κυνηγιού.

(6) CY4000010 Ζώνη Ειδικής Προστασίας Χα Ποτάμι

Η γεωργία και συγκεκριμένα η αμπελουργία είναι η κύρια ανθρώπινη δραστηριότητα στην περιοχή. Το 29.1% της γης αξιοποιείται από καλλιέργειες (87.1%) και περιοχές βόσκησης (12.9%). Στο 84.5% της περιοχής επιτρέπεται το κυνήγι και το 9.4% είναι εντός ζώνης εξάσκησης κυνηγετικών σκύλων.

(7) CY4000009 Ζώνη Ειδικής Προστασίας Ποταμός Παραμαλιού

Η γεωργία και η κτηνοτροφία καταλαμβάνουν το 33.1% της επικάλυψης της περιοχής, από το οποίο το 28.35% είναι περιοχή βόσκησης και το υπόλοιπο 71.7% είναι καλλιέργειες. Το κυνήγι επιτρέπεται στο 50% της περιοχής ενώ η εξάσκηση κυνηγόσκυλων επιτρέπεται στο 2.7%.

(8) CY4000011 Ζώνη Ειδικής Προστασίας Κουιάδα Λιμνάτη

Η περισσότερη γη στην περιοχή (59.5%) είναι καθορισμένη για την προστασία και διατήρηση του φυσικού πλούτου με το 76.2% της περιοχής να επικαλύπτεται από φυσική και ημιφυσική βλάστηση. Ωστόσο το 13.1% της γης αξιοποιείται από γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες (26.1% περιοχές βόσκησης και 73.9% καλλιέργειες).

(9) Γκρεμοί Επισκοπής

Η περιοχή βρίσκεται εντός των Βρετανικών Βάσεων Ακρωτηρίου. Το 35.7% της περιοχής είναι τεχνητό, το 59.8% είναι φυσική βλάστηση. Ένα μικρό ποσοστό της περιοχής χρησιμοποιείται για βόσκηση και καλλιέργειες. Απαγορεύεται το κυνήγι και η εξάσκηση κυνηγόσκυλων εντός της περιοχής.

2.2. Συλλογή δεδομένων - συνεντεύξεις

Η μελέτη αυτή ακολούθησε την ίδια μέθοδο συλλογής δεδομένων που περιγράφει η αναφορά των Theofilou S., Sergides L. και Perikleous K. (2020) έτσι ώστε να μπορεί να γίνει σύγκριση των δεδομένων που συλλέχτηκαν το 2020 με αυτών που συλλέχτηκαν το 2023. Η συγκεκριμένη μελέτη αναγνώρισε πέντε ομάδες εμπλεκόμενων φορέων οι οποίες έχουν άμεση ή έμμεση επιρροή στην χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων και στην διατήρηση του Πυρόχρου Γύπα στην Κύπρο: κάτοικους επιλεγμένων κοινοτήτων, κυνηγούς, κτηνοτρόφους, γεωργούς και σχετικές αρμόδιες αρχές. Τα δεδομένα συλλέχτηκαν μέσω ανώνυμων τηλεφωνικών και προσωπικών συνεντεύξεων, στοχεύοντας τους προαναφερόμενους εμπλεκόμενους φορείς, και συγκεκριμένα, άτομα που δραστηριοποιούνται εντός ή κοντά στις εννέα προστατευόμενες περιοχές (Χάρτης 2). Και στις δύο μεθοδολογίες (τηλεφωνικές και προσωπικές συνεντεύξεις) δόθηκε προφορική συγκατάθεση από τους ερωτηθέντες για την έναρξη των ανώνυμων συνεντεύξεων.

2.2.1. Τηλεφωνικές συνεντεύξεις

Οι τηλεφωνικές συνεντεύξεις διεξάχθηκαν από εταιρία έρευνας. Οι συνεντεύξεις στόχευαν κάτοικους χωριών σε επιλεγμένες περιοχές (Χάρτης 3), και είχαν δομημένη μορφή αφού βασίζονταν σε ερωτηματολόγια (Παράρτημα Ι). Ο συνολικός πληθυσμός ενήλικων ατόμων στις επιλεγμένες κοινότητες υπολογίζεται στα 4500 άτομα έτσι, η επιλογή του δείγματος βασίστηκε στην τυχαία πολυσταδιακή δειγματοληψία και το δείγμα ήταν αντιπροσωπευτικό της πραγματικής κατανομής του πληθυσμού. Οι ερευνητές που διεξήγαγαν τις τηλεφωνικές συνεντεύξεις παρακολούθησαν ένα εντατικό πρόγραμμα ενημέρωσης και εκπαίδευσης το οποίο ανάλυσε τους σκοπούς της έρευνας, το σωστό τρόπο διεξαγωγής των συνεντεύξεων και συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου και σε τελικό στάδιο πριν την έναρξη των συνεντεύξεων, έγιναν δοκιμαστικές συνεντεύξεις μεταξύ των ερευνητών.

Τέθηκε στόχος να ολοκληρωθούν σύνολο 1200 τηλεφωνικές συνεντεύξεις (600 το 2020 και 600 το 2023) από 51 προεπιλεγμένες κοινότητες στις επαρχίες Λεμεσού και Πάφου (Παράρτημα II). Οι τηλεφωνικές συνεντεύξεις είχαν στόχο την καταγραφή των απόψεων και των αντιλήψεων του ευρύτερου κοινού, αντιπροσωπεύοντας την δημογραφική δομή των επιλεγμένων κοινοτήτων (π.χ. αναλογία φύλων και ηλικίας, μορφωτικό επίπεδο, ασχολίες κλπ.).

2.2.2. Προσωπικές συνεντεύξεις

Οι προσωπικές συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν από προσωπικό του οργανισμού Terra Cypria με στήριξη από το BirdLife Cyprus, την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες. Οι συνέντευξης είχαν ημι-δομημένη μορφή καθώς οι πληροφορίες συλλέγονταν μέσω συζήτησης, ακολουθώντας τις θεματικές από τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν μέσω επισκέψεων σε στοχευμένες κοινότητες, κυρίως σε κεντρικά καφενεία στις πλατείες χωριών, κυνηγετικούς συλλόγους και κτηνοτροφικές μονάδες. Έγιναν επισκέψεις σε 35 προκαθορισμένες κοινότητες (Παράρτημα II) καθώς και σε περισσότερο από 150 κτηνοτροφικές μονάδες εντός ακτίνας 2χλμ. από τα σύνορα των εννέα προστατευόμενων περιοχών. Οι ερευνητές διατήρησαν παρόμοιες ώρες επισκέψεων στα χωριά και στις κτηνοτροφικές μονάδες κατά τη διάρκεια των δύο ετών της έρευνας όπου ήταν εφικτό για συλλογή ερωτηματολογίων, αφού ο αριθμός ατόμων στα χωριά και στις κτηνοτροφικές μονάδες κυμαίνεται ανάλογα με την ώρα.

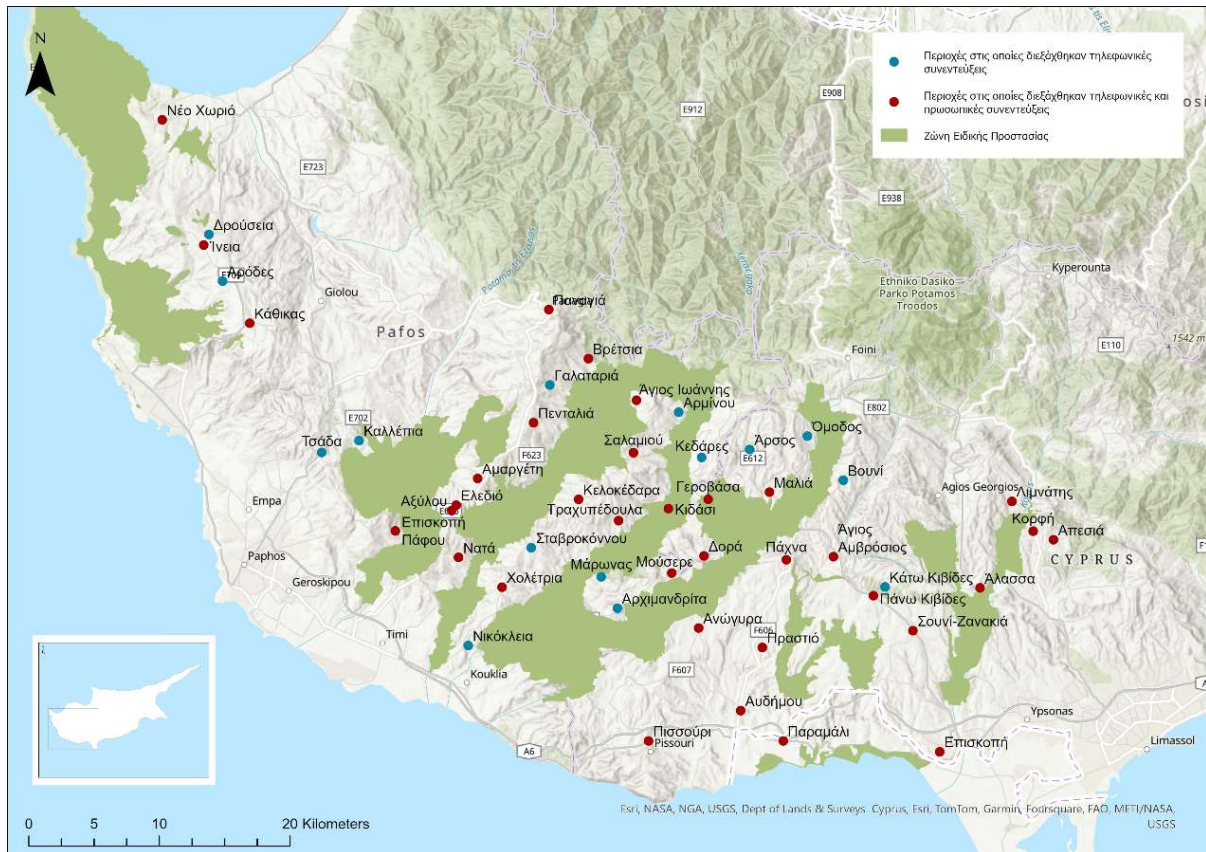
Ο στόχος των προσωπικών συνεντεύξεων ήταν η καταγραφή των απόψεων και των αντιλήψεων των κυνηγών, κτηνοτρόφων και γεωργών, οι οποίοι αποτελούν μια ομάδα με άμεση επιρροή στην παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων σε υπαίθριες περιοχές.

Η μέθοδος για την συλλογή δεδομένων από προσωπικές συνεντεύξεις χρησιμοποιήθηκε το 2020 και επαναλήφθηκε το 2023, με στόχο να συμπληρωθούν 200 ερωτηματολόγια για την κάθε έρευνα (σύνολο 400). Για τις συνεντεύξεις του 2020, συμπληρώθηκαν επίσης ερωτηματολόγια από σχετικές αρμόδιες αρχές για την διατύπωση μιας πλήρους εικόνας του προβλήματος της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην Κύπρο.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Χάρτης 3: Στοχευμένες κοινότητες όπου διεξάχθηκαν τηλεφωνικές και προσωπικές συνεντεύξεις το 2020 και το 2023. Οι περιοχές αυτές βρίσκονται εντός ή κοντά στις σχετικές προστατευόμενες περιοχές.

2.3. Δομή ερωτηματολογίου

Στα πλαίσια της μελέτης του 2020, διαμορφώθηκαν ερωτηματολόγια στοχεύοντας ξεχωριστά τον κάθε εμπλεκόμενο φορέα, ανάλογα με τις δραστηριότητες τους για μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αντιλήψεων τους (Παράρτημα Ι). Δημιουργήθηκαν σύνολο πέντε διαφορετικά ερωτηματολόγια (για κτηνοτρόφους, κυνηγούς, γεωργούς, κατοίκους χωριών και αρμόδιες αρχές) τα οποία παρέμειναν τα ίδια στην πρώτη και στην δεύτερη φάση της μελέτης το 2023.

Τα ερωτηματολόγια είχαν συνολικά μεταξύ 32 και 38 ερωτήσεις, οι οποίες αποτελούνταν από ανοικτές ερωτήσεις, τύπου κλίμακας Likert και ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής. Όλες οι συνεντεύξεις διεξαχθήκαν στα Ελληνικά αφού στόχευαν ντόπιους και είχαν διάρκεια 10-12 λεπτά για τις τηλεφωνικές συνεντεύξεις και 10 - 40 λεπτά για τις προσωπικές συνεντεύξεις.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Όλα τα ερωτηματολόγια συμπεριλάμβαναν δημογραφικά στοιχεία τα οποία συλλέγονταν πάντα στις τηλεφωνικές συνεντεύξεις, ενώ στις προσωπικές, οι δημογραφικές ερωτήσεις δεν τέθηκαν άμεσα λόγω της ευαισθησίας της απαιτούμενης πληροφορίας και της πιο προσωπικής φύσης της μεθοδολογίας αυτής. Στις προσωπικές συνεντεύξεις, οι δημογραφικές ερωτήσεις συμπληρώνονταν μόνο σε περίπτωση που οι ερωτηθέντες έδιναν πληροφορίες με δική τους πρωτοβουλία.

Τα ερωτηματολόγια είχαν τρεις θεματικές οι οποίες αποτελούνταν από: τις γνώσεις των ερωτηθέντων σχετικά με την οικολογία, τον πληθυσμό και τις απειλές του Πυρόχρους Γύπα στην Κύπρο, την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο και σχετικές πληροφορίες για τις δραστηριότητες του κάθε εμπλεκόμενου φορέα. Επίσης, συμπεριλήφθηκαν μερικές ερωτήσεις σχετικά με τις περιοχές Νατουρα 2000.

2.4. Ανάλυση δεδομένων

Ο σκοπός της μελέτης ήταν ο εντοπισμός των αλλαγών στις αντιλήψεις και στις απόψεις των σχετικών εμπλεκόμενων φορέων πριν (2020) και μετά (2023) την υλοποίηση των δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του έργου «Ζωή με τους Γύπες». Λόγω της διαφοράς στις ομάδες που προσεγγίστηκαν από τις δυο διαφορετικές μεθόδους αλλά και τις διαφορές στις μεθοδολογίες, έγινε ξεχωριστή σύγκριση μεταξύ των τηλεφωνικών και των προσωπικών συνεντεύξεων. Η σύγκριση μεταξύ των τηλεφωνικών συνεντεύξεων αναδεικνύουν τις αλλαγές στο επίπεδο των γνώσεων του γενικού πληθυσμού των επιλεγμένων κοινοτήτων, ενώ η σύγκριση μεταξύ των προσωπικών συνεντεύξεων δείχνουν τις αλλαγές στις γνώσεις των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων, δηλαδή των κυνηγών, κτηνοτρόφων και γεωργών.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

3. Αποτελέσματα

Διεξάχθηκαν σύνολο 1422 τηλεφωνικές και προσωπικές συνεντεύξεις σε σύνολο 51 προεπιλεγμένες κοινότητες (Παράρτημα II) οι οποίες συμπίπτουν με την επικράτεια τροφοληψίας και την κύρια επικράτεια του Πυρόχρους Γύπα στην Κύπρο. Η πρώτη φάση της μελέτης άρχισε τον Απρίλη και τερματίστηκε τον Σεπτέμβρη 2020 καθώς η δεύτερη φάση της μελέτης διήρκησε μεταξύ τον Μάρτιο και τον Οκτώβρη 2023. Το 2020 συμπληρώθηκαν συνολικά 798 συνεντεύξεις (601 τηλεφωνικές και 197 προσωπικές) και το 2023 συλλεκτικά δεδομένα από 634 συνεντεύξεις (459 τηλεφωνικές και 175 προσωπικές).

3.1. Σύγκριση αντιλήψεων των κάτοικων κοινοτήτων (τηλεφωνικές συνεντεύξεις)

Ολοκληρώθηκαν σύνολο 1050 ερωτηματολόγια μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων που διεξάχθηκαν το 2020 και το 2023, τα οποία στόχευαν την ευρύτερη κοινότητα στις περιοχές μελέτης.

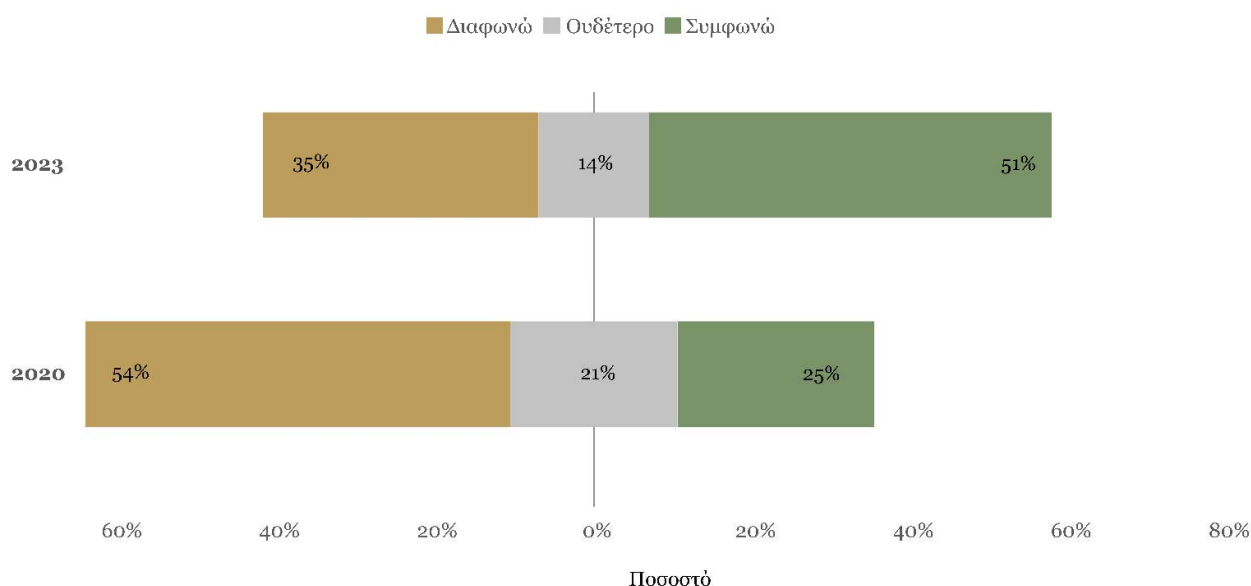
Το 2020, ολοκληρώθηκαν σύνολο 601 τηλεφωνικές συνεντεύξεις από τις οποίες οι 295 (49%) ερωτηθέντες ήταν άνδρες και οι 306 (51%) γυναίκες, οι 113 (19%) δήλωσαν ηλικιακή κατηγορία 18 – 40 ετών, οι 174 (29%) 41 – 60 ετών και οι 314 (52%) δήλωσαν πως ήταν άνω των 60 ετών (Παράρτημα III: Πίνακας 1). Επίσης, 182 (30%) άτομα δήλωσαν ότι έχουν γεωργοκτηνοτροφικές ασχολίες (105 – 17%) ή είναι κυνηγοί (77 – 13%).

Το 2023 διεξάχθηκαν 459 τηλεφωνικές συνεντεύξεις, στις οποίες συμμετείχαν 239 άνδρες (53%) και 210 γυναίκες (47%), με 84 (19%) άτομα στην ηλικιακή κατηγορία 18 – 40 ετών, 152 άτομα (34%) 41 – 60 ετών και 213 (47%) άνω των 60 ετών. Σύνολο 131 (29%) άτομα από τις τηλεφωνικές συνεντεύξεις του 2023 ήταν γεωργοκτηνοτρόφοι και κυνηγοί.

Τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων στις δυο φάσεις της μελέτης δεν διαφέρουν σημαντικά αφού αντικατοπτρίζουν την δομή του πληθυσμού στις κοινότητες εντός των περιοχών μελέτης. Η διαφορά στον συνολικό αριθμό τηλεφωνικών συνεντεύξεων μεταξύ τα δυο έτη οφείλεται κυρίως στην πανδημία κορωνοϊού αφού τα άτομα ήταν πιθανών πιο διαθέσιμα για τηλεφωνικές συνεντεύξεις το 2020 κατά την περίοδο αναγκαστικού περιορισμού των δραστηριοτήτων εκτός χώρου κατοικίας.

3.1.1. Επίπεδο γνώσης σχετικά με την οικολογία, τον πληθυσμό και τις απειλές του Πυρόχρου Γύπα στην Κύπρο

Παρατηρήθηκε αύξηση στον αριθμό των ατόμων που γνώριζαν για την ύπαρξη γυπών στην περιοχή τους, αφού το 2020 μόλις 25% των ερωτηθέντων συμφώνησαν με την δήλωση «Υπάρχουν Γύπες σήμερα στην περιοχή μου» ενώ το 2023 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 51% (Διάγραμμα 1). Το 2023, η περιοχή με το μεγαλύτερο ποσοστό διαφωνίας (71%) στην προαναφερόμενη δήλωση ήταν η Χερσόνησος Ακάμα αφού η περιοχή αυτή είναι μια από τις πιο πρόσφατες περιοχές που έχει παύση η φωλαιοποίηση του Γύπα λόγω μείωσης του πληθυσμού.

Διάγραμμα 1: Ανταποκρίσεις σε κλίμακα τύπου Likert από κάτοικους κοινοτήτων στην δήλωση «Υπάρχουν Γύπες σήμερα στην περιοχή μου».

Επίσης, το 2020, 19% των ανταποκρίσεων δήλωσαν τον σωστό αριθμό του πληθυσμού των γυπών ενώ το 64% δεν γνώριζε πόσοι γύπες υπάρχουν. Σε σύγκριση, το 2023 αυξήθηκε το ποσοστό των σωστών απαντήσεων στο 37% ενώ μειώθηκε ο αριθμός των ατόμων που δήλωσαν ‘δεν ξέρω’ στο 42%.

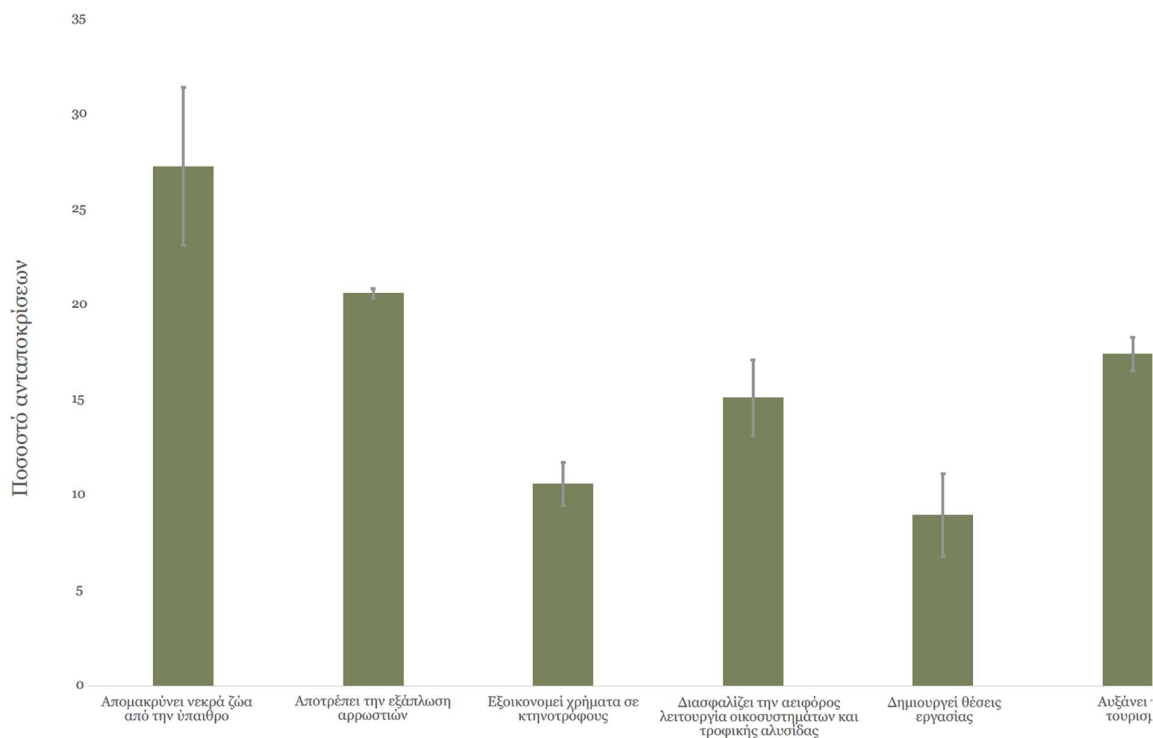
Όσο αφορά τα επίπεδα ευαισθητοποίησης σχετικά με τις απειλές του Πυρόχρου Γύπα στην Κύπρο, δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές αλλαγές στις αντιλήψεις των κατοίκων για τις κύριες απειλές του είδους (Παράρτημα ΙΙΙΙ). Οι κύριες απειλές που καταγράφηκαν ως “πολύ πιθανές να προκαλέσουν σημαντική μείωση στον πληθυσμό του είδους” και στις δύο φάσεις της μελέτης ήταν η δηλητηρίαση ($22\% \pm 3\%$) με επακόλουθη την έλλειψη τροφής ($17\% \pm 0.5\%$).

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Μέσω των τηλεφωνικών συνεντεύξεων καταγράφηκαν έξι διαφορετικές οικοσυστημικές υπηρεσίες που μπορεί να προσφέρει ο Γύπας προς όφελος των ανθρώπων και του περιβάλλοντος (Διάγραμμα 2). Η υπηρεσία με τις πιο πολλές αναφορές και στα δυο έτη ήταν η απομάκρυνση νεκρών ζώων από την ύπαιθρο ($27\% \pm 4\%$), με ακόλουθη την αποτροπή εξάπλωσης αρρωστίων ($21\% \pm 0.3\%$). Δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές αλλαγές στις αντιλήψεις της ευρύτερης κοινότητας στην επικράτεια του Γύπα μεταξύ το 2020 και το 2023.

Διάγραμμα 2: Οι κύριες υπηρεσίες που μπορεί προσφέρει ο Γύπας στην Κύπρο που έχουν αναγνωρίσει άτομα σε τοπικές κοινότητες (error bars represent standard deviation). Δεδομένα από το 2020 και 2023.

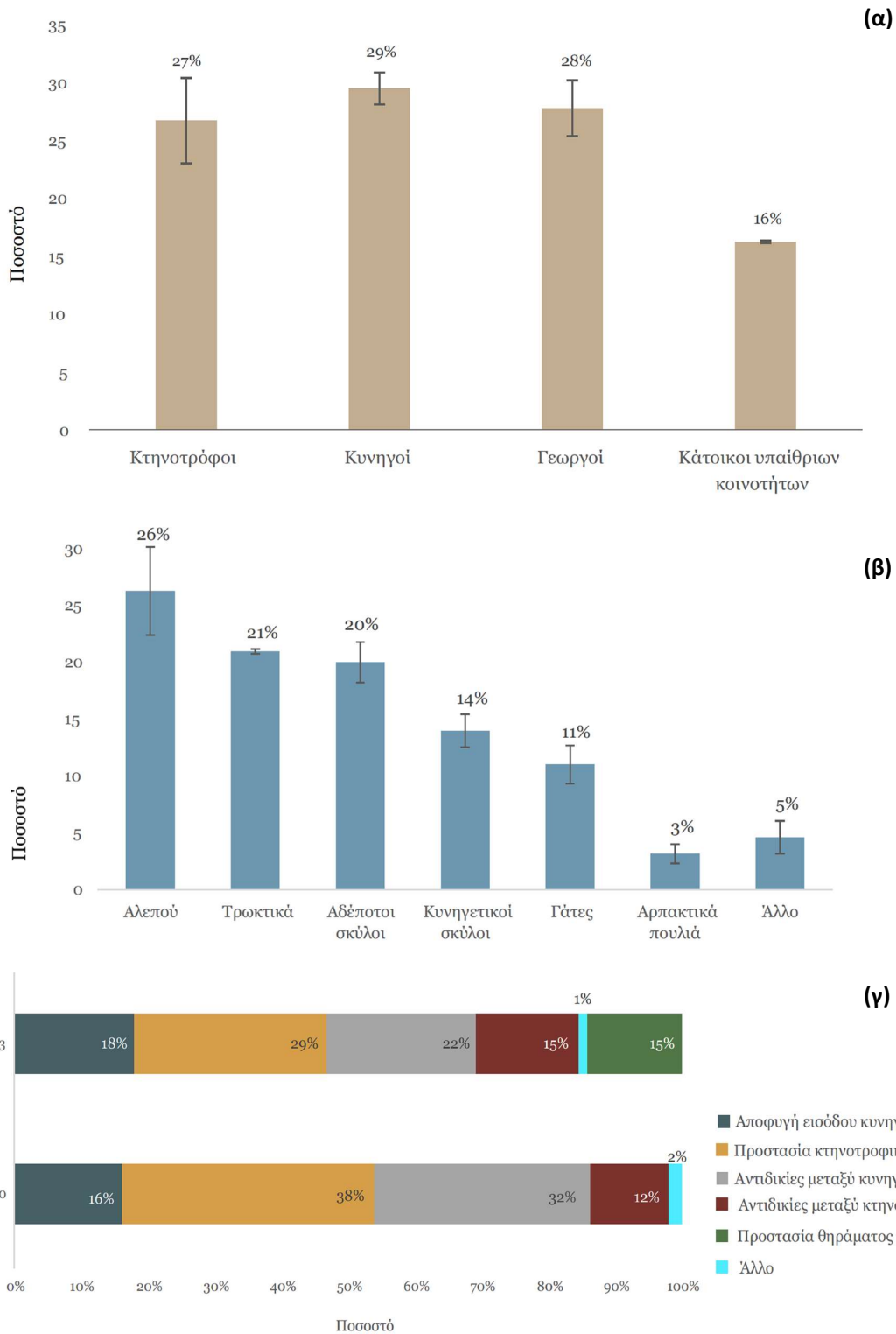
3.1.2. Αντιλήψεις σχετικά με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων σε υπαίθριες περιοχές

Μέσω των τηλεφωνικών συνεντεύξεων, συλλέχθηκαν πληροφορίες για τις γνώσεις και τις εμπειρίες των κατοίκων των υπαίθριων κοινοτήτων σε σχέση με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Οι κυνηγοί ($29\% \pm 1\%$), οι γεωργοί ($28\% \pm 2\%$) και οι κτηνοτρόφοι ($27\% \pm 4\%$) αναγνωρίστηκαν ως οι κύριοι χρήστες δηλητηριασμένων δολωμάτων και τα δυο έτη, με σχεδόν ίση εμπλοκή των τριών ομάδων (Διάγραμμα 3α). Η μειονότητα των απαντήσεων ανέφερε επίσης χρήση δολωμάτων από κάτοικους υπαίθριων κοινοτήτων ($16\% \pm 0.1\%$).

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Διάγραμμα 3: Απαντήσεις από κάτοικους κοινοτήτων στις ερωτήσεις: **(α)** «Ποιοι πιστεύετε πως έχουν λόγο να χρησιμοποιήσουν δηλητηριασμένα δολώματα;» **(β)** «Ποια είδη πιστεύετε πως θεωρούνται στόχοι για την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων;» **(γ)** «Για ποιους λόγους μπορεί κάποιος να χρησιμοποιεί δηλητηριασμένα δολώματα κατά την γνώμη σας;». (Error bars represent standard deviation)

Τα είδη που αναφέρθηκαν ως πιθανοί στόχοι της χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν διέφεραν σημαντικά μεταξύ το 2020 και το 2023. Η αλεπού ($26\% \pm 4\%$), τα τρωκτικά ($21\% \pm 0.2\%$) και τα αδέσποτα σκυλιά ($20\% \pm 2\%$) αναγνωρίστηκαν ως τα τρία πιο κύρια είδη που στοχεύονται με την χρήση δολωμάτων, ενώ σε πιο μικρό βαθμό αναφέρθηκαν τα κυνηγόσκυλα ($14\% \pm 1\%$), οι γάτες ($11\% \pm 2\%$) και τα αρπακτικά πουλιά ($3\% \pm 1\%$) (Διάγραμμα 3β).

Η προστασία κτηνοτροφικών ζώων ($34\% \pm 6\%$) και οι αντιδικίες μεταξύ κυνηγών ($27\% \pm 7\%$) αναφέρθηκαν ως τα δύο πιο πιθανά κίνητρα πίσω από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων και τα δυο έτη (Διάγραμμα 3γ). Παρατηρήθηκαν διαφορές στις αναφορές κινήτρων μεταξύ το 2020 και το 2023, αφού το ποσοστό και των δύο κύριων κινήτρων ήταν μειωμένο το 2023. Ωστόσο αυτό πιθανός να εξηγείτε από την αλλαγή στις επιλογές απαντήσεων του ερωτηματολογίου το 2023, αφού μετά από μελέτες (Theofilou et al., 2022; Game and Fauna Service and BirdLife Cyprus, 2023) προστέθηκε η προστασία θηράματος από θηρευτές ως επιπλέον κίνητρο για την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Οι αναφορές των υπόλοιπων κινήτρων δεν άλλαξαν σημαντικά μεταξύ τα δυο χρόνια.

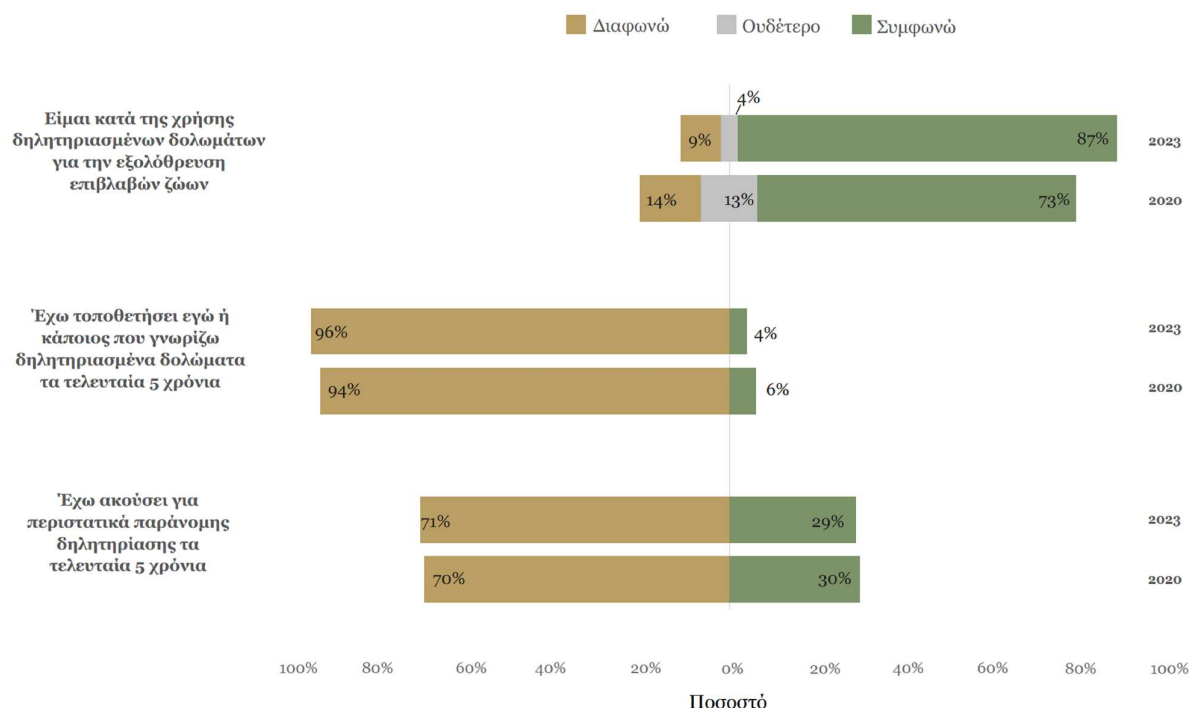
Οι αναφορές για την εμπλοκή κτηνοτρόφων (προστασία κτηνοτροφικών ζώων και αντιδικίες μεταξύ κτηνοτρόφων) το 2020 ήταν σύνολο 50%, ενώ η εμπλοκή των κυνηγών (αντιδικίες μεταξύ κυνηγών και για την μείωση της απώλειας κυνηγετικού θηράματος λόγω φυσικής θήρευσης) έφτασε σύνολο το 32%. Σε σύγκριση το 2023, το 44% των αναφερόμενων κινήτρων εμπλέκονται κτηνοτρόφοι, ενώ στο 37% οι κυνηγοί.

Το πιο κοινό είδος δηλητηριασμένων δολωμάτων που αναγνώρισαν οι ερωτηθέντες ήταν κομμάτια κρέας εμποτισμένα με τοξικές ουσίες, αφού αναφέρθηκε από το 28% των κατοίκων το 2020 και από το 44% το 2023. Ωστόσο, το 2020 τα πλείστα άτομα (53%) δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν σε πια μορφή χρησιμοποιούνται τα δολώματα, ενώ το 2023 το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 20%. Οι υπόλοιπες αναφορές τύπων δολωμάτων αποτελούνταν από ολόκληρα κουφάρια ζώων ($7\% \pm 4\%$), αυγά ($4\% \pm 2\%$) και σιτηρά ($3\% \pm 0.3\%$) εμποτισμένα με δηλητήριο.

Οι περισσότερες απαντήσεις σχετικά με τον τύπο ουσιών που χρησιμοποιούνται σε δηλητηριασμένα δολώματα ανέφεραν τα τρωκτικοκτόνα ($29\% \pm 0.1\%$) και τα απαγορευμένα φυτοφάρμακα ($25\% \pm 4\%$) ως τις κύριες ουσίες και στις δύο φάσεις της μελέτης. Υπήρχαν επίσης αναφορές στην χρήση νόμιμων φυτοπροστατευτικών ουσιών ($8\% \pm 2\%$) και χημικών οικιακής χρήσης ($3\% \pm 0.2\%$). Δεν καταγράφηκαν σημαντικές διαφορές στις αναφορές ουσιών μεταξύ τα δύο έτη, αλλά παρατηρήθηκε μείωση στον αριθμό των ατόμων που δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν τους τύπους ουσιών που χρησιμοποιούνται (από 38% σε 29%) το 2023.

Όσο αφορά την προμήθεια των ουσιών, το 2020 το 39% των κατοίκων δήλωσαν ότι προμηθεύονται από καταστήματα πώλησης φυτοφαρμάκων και το 30% από την Τουρκοκρατούμενη πλευρά του νησιού, ενώ το 2023, το 38% δήλωσε ότι η κύρια πηγή των ουσιών η Τουρκοκρατούμενη πλευρά του νησιού και το 30% δήλωσε ότι οι ουσίες αγοράζονται από καταστήματα πώλησης φυτοφαρμάκων. Αναφέρθηκαν επίσης τα καταστήματα πώλησης υλικών οικοδομής ($5\% \pm 1\%$), τα περίπτερα ($3\% \pm 1\%$) και οι υπεραγορές ($3\% \pm 1\%$) και ως πιθανές πηγές των δηλητηρίων που χρησιμοποιούνται στα δολώματα. Το υπόλοιπο ($21\% \pm 1\%$) των ερωτηθέντων δήλωσαν 'δεν γνωρίζω'.

Δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές μεταξύ τα δύο έτη στον αριθμό των ατόμων που δήλωσαν ότι υπήρξαν περιστατικά χρήσης δολωμάτων στην περιοχή τους τα τελευταία 5 χρόνια (Διάγραμμα 4). Το 71% ($\pm 0.7\%$) ανέφερε ότι δεν έχει ακούσει πρόσφατα περιστατικά δηλητηρίασης, και το 95% ($\pm 1\%$) δήλωσε ότι δεν έχει χρησιμοποίηση δηλητηριασμένα δολώματα το ίδιο το άτομο ή κάποιος που γνωρίζει τα τελευταία 5 χρόνια. Επίσης, καταγράφηκε αύξηση στο ποσοστό (από 73% το 2020 σε 87% το 2023) των ερωτηθέντων που δήλωσαν ότι είναι κατά της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων ως μέθοδος διαχείρισης επιβλαβών ζώων.

Διάγραμμα 4: Ανταποκρίσεις σε κλίμακα τύπου Likert από κάτοικους κοντά στην επικράτεια του Γύπα σε δηλώσεις σχετικές με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.

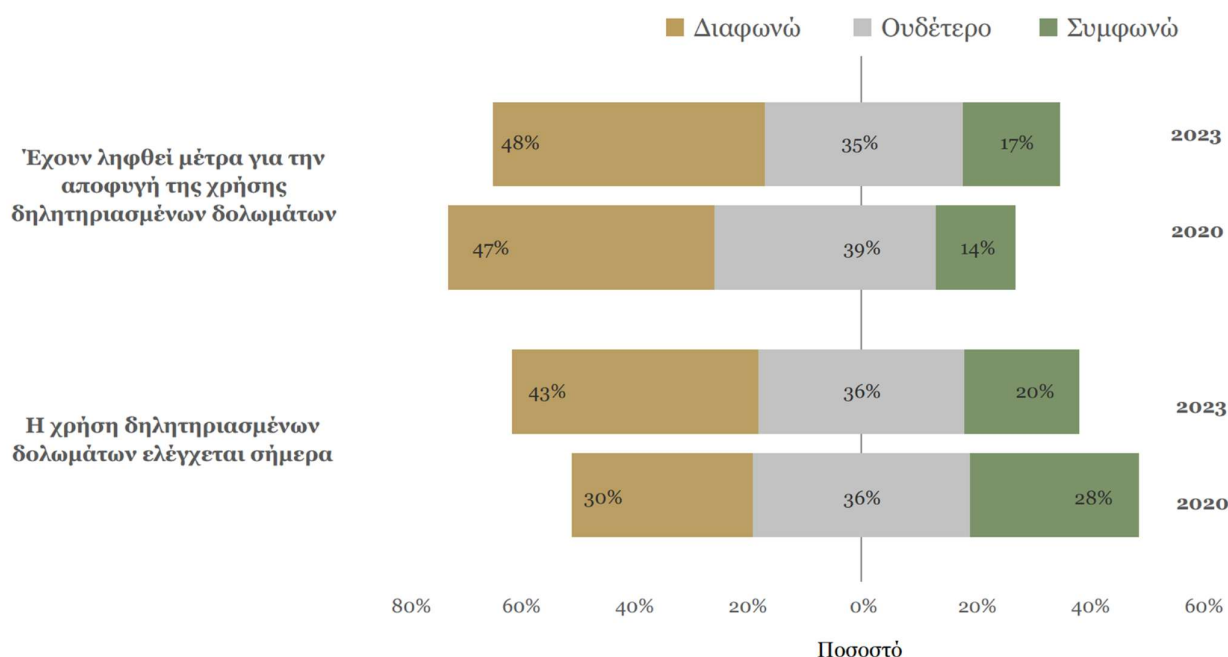
Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

3.1.3. Αντιλήψεις σχετικά με τις νομοθεσίες και την επιβολή του νόμου για την διαχείριση του εγκλήματος κατά την άγρια ζωή.

Οι αλλαγές στις γνώσεις των κατοίκων σχετικά με τις νομοθεσίες και τις διαδικασίες διερεύνησης των περιστατικών παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων αξιολογήθηκαν μέσω των ερωτηματολογίων. Το 2020, το 76% των κατοίκων δήλωσαν ότι η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων είναι παράνομη στην Κύπρο. Δεν καταγράφηκαν σημαντικές διαφορές στις γνώσεις των ερωτηθέντων σχετικά με την λήψη μέτρων και τον έλεγχο από τους αρμόδιους φορείς (Διάγραμμα 5). Και στις δύο φάσεις της μελέτης τα πλείστα άτομα δήλωσαν ότι δεν έχουν ληφθεί μέτρα αποφυγής ($47\% \pm 1\%$) ή ότι δεν ελέγχεται η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων ($37\% \pm 9\%$), καθώς μεγάλο ποσοστό δεν έδωσε άποψη ($36\% \pm 0\%$).

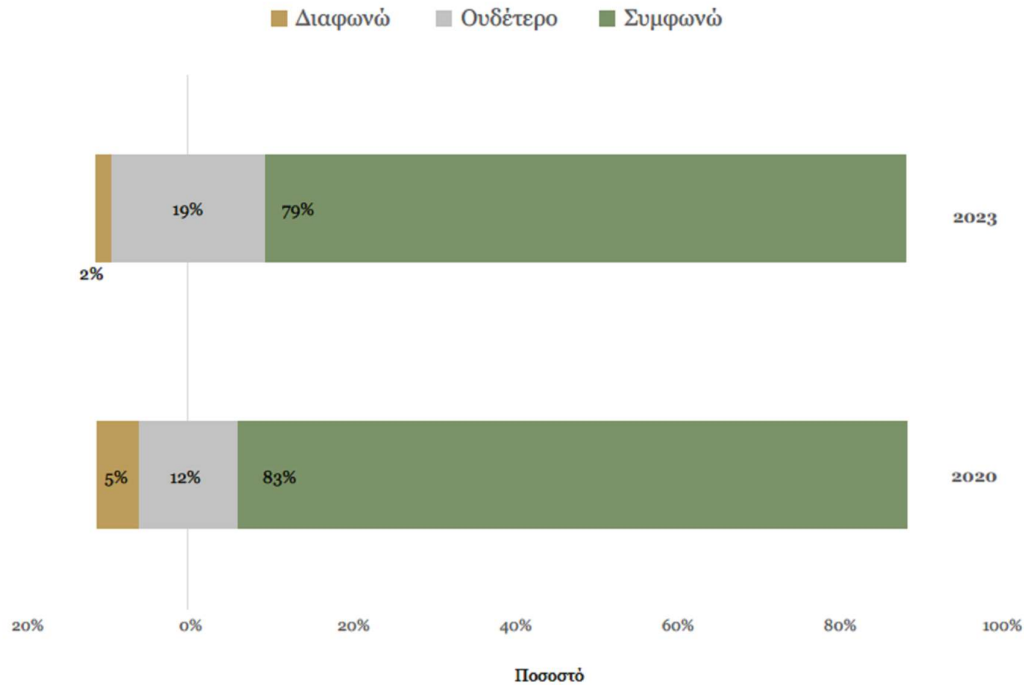
Διάγραμμα 5: Ανταποκρίσεις σε κλίμακα τύπου Likert από κατοίκους σε δηλώσεις σχετικές με την διερεύνηση κατά της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

3.1.4. Αντιλήψεις σχετικά με τις επιπτώσεις της χρήσης σχετικών φυτοπροστατευτικών ουσιών στην ανθρώπινη υγεία

Διάγραμμα 6: Ανταποκρίσεις σε κλίμακα τύπου Likert από κάτοικους στην πρόταση «Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων είναι επικίνδυνη για την ανθρώπινη υγεία»

Και στα δυο έτη, οι πλείστοι κάτοικοι κοινοτήτων ($81\% \pm 2\%$) αναγνώρισαν την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων ως επικίνδυνη για την ανθρώπινη υγεία (Διάγραμμα 6) αφού οι φυτοπροστατευτικές ουσίες που χρησιμοποιούνται είναι συχνά εξαιρετικά τοξικές.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

3.2. Αντιλήψεις και απόψεις κτηνοτρόφων, κυνηγών και γεωργών (προσωπικές συνεντεύξεις)

Συλλέχτηκαν σύνολο 372 συνεντεύξεις από άμεσα εμπλεκόμενους φορείς (κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς) το 2020 και το 2023, με 26 επιπρόσθετες συνεντεύξεις σε αρμόδιες αρχές το 2020. Ολοκληρώθηκαν 197 συνεντεύξεις το 2020 από τις οποίες οι 98 (49%) ήταν από κτηνοτρόφους, οι 68 (35%) από κυνηγούς και οι υπόλοιπες 31 (16%) από γεωργούς. Το 2023 συμπληρώθηκαν 175 ερωτηματολόγια από προσωπικές συνεντεύξεις από τις οποίες οι 77 (44%) ήταν από κτηνοτρόφους, οι 24 (15%) από κυνηγούς και 72 (41%) από γεωργούς. Και στις δύο χρονιές, οι περισσότεροι ερωτηθέντες ήταν άνδρες ($95\% \pm 3.5\%$) αφού στις ασχολίες των προαναφερόμενων φορέων υπερτερούν αριθμητικά οι άνδρες. Ωστόσο, οι ηλικιακές κατηγορίες διέφεραν μεταξύ των δυο ετών αφού το 2020 τα περισσότερα άτομα (43%) ήταν μεταξύ 46-55 ετών ενώ το 2023 τα πλείστα (57%) ήταν άνω των 66 ετών (Παράρτημα III: Πίνακας 2).

Λόγω της τυχαίας φύσης της μεθόδου που ακολουθήθηκε, υπήρχαν διαφορές στον αριθμό των ατόμων ανά ασχολία που συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια μεταξύ τα δυο χρόνια. Οφείλετε κυρίως στην διαθεσιμότητα των ερωτηθέντων αφού συχνά οι κτηνοτρόφοι και οι γεωργοί ήταν απασχολημένοι ή απουσίαζαν, ενώ οι κυνηγοί συγκεντρώνονταν διαφορετικές ώρες ανάλογα με την κυνηγετική περίοδο και την μέρα της βδομάδας. Οι περισσότερες συνεντεύξεις κτηνοτρόφων διεξάχθηκαν σε κτηνοτροφικές μονάδες, ενώ οι περισσότερες συνεντεύξεις γεωργών και κυνηγών ολοκληρώθηκαν σε καφενεία χωριών και σε κυνηγετικούς συλλόγους. Από τις κτηνοτροφικές μονάδες που έγιναν επισκέψεις, στο 57% ολοκληρώθηκαν συνεντεύξεις (λόγω μη διαθεσιμότητας ή απουσίας των κτηνοτρόφων), καθώς το 86% των ατόμων που προσεγγίσθηκαν στα χωριά συμπλήρωσαν ερωτηματολόγιο.

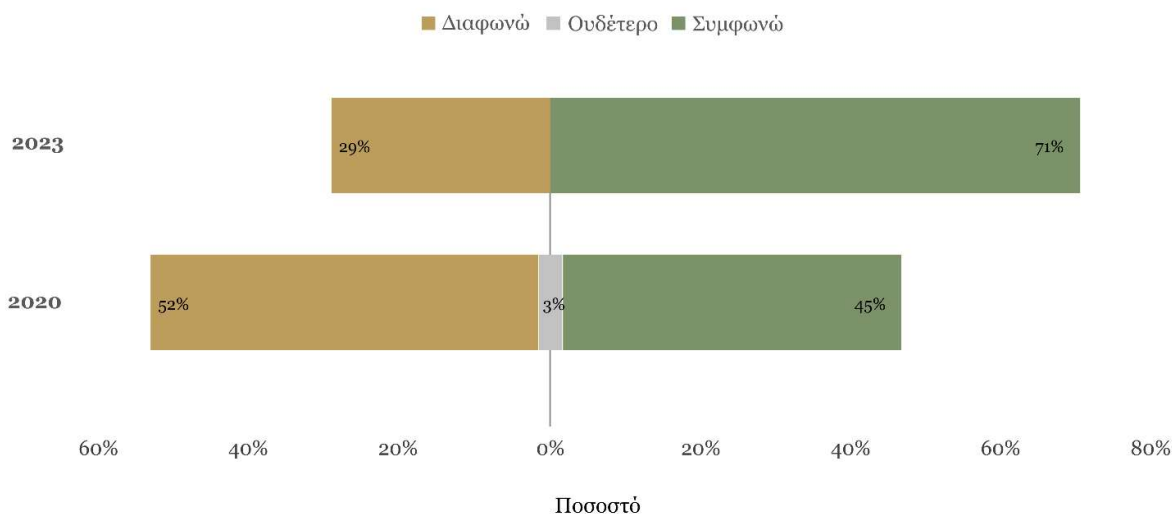
Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

3.2.1. Επίπεδο γνώσης σχετικά με την οικολογία, τον πληθυσμό και τις απειλές του Πυρόχρου Γύπα στην Κύπρο

Το 2020, το 45% των ερωτηθέντων πίστευαν ότι υπάρχουν Γύπες στην περιοχή τους, ενώ το 2023 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 71% (Διάγραμμα 7). Επίσης, παρατηρήθηκε αύξηση στον αριθμό των ατόμων που γνωρίζουν τον πραγματικό αριθμό Γυπών (μεταξύ 10 – 29 Γύπες κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων) που υπάρχουν σήμερα στην Κύπρο. Το 2020 το 77% πίστευε πως ζουν λιγότεροι από 10 Γύπες στο νησί ενώ το 19% έδωσε την σωστή απάντηση, σε σύγκριση με το 2023 όπου το 60% δήλωσε ότι υπάρχουν λιγότεροι από 10 Γύπες και το 34% απάντησε με τον σωστό αριθμό του πρόσφατου πληθυσμού (20 – 50 Γύπες).

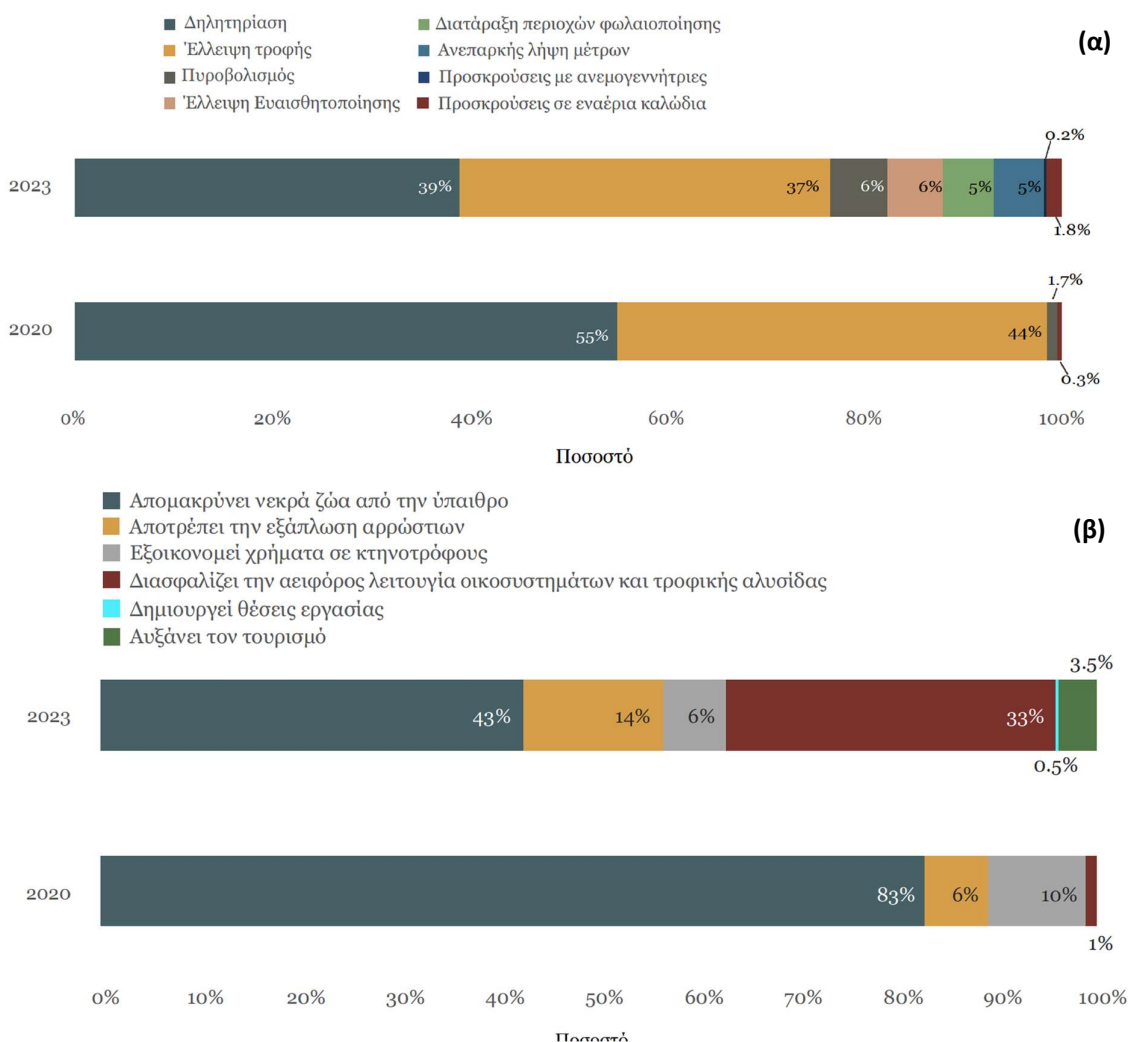
Διάγραμμα 7: Ανταποκρίσεις σε κλίμακα τύπου Likert από κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς στην δήλωση «Υπάρχουν Γύπες σήμερα στην περιοχή μου».

Όσο αφορά τις απειλές του είδους, το 2020 οι ερωτηθέντες αναγνώρισαν δύο κύριες απειλές, την δηλητηρίαση (54%) και την έλλειψη τροφής (44%) και υπήρχαν λίγες αναφορές πυροβολισμών (1.7%) και προσκρούσεων σε εναέρια καλώδια (0.3%). Σε σύγκριση, το 2023, αναγνωρίστηκαν περεταίρω απειλές, με την δηλητηρίαση (39%) να παραμένει ως η κύρια αιτία που αναφέρθηκε, με ακόλουθη την έλλειψη τροφής (37%) (Διάγραμμα 8α). Το 24% των απαντήσεων το 2023 δήλωσαν άλλες απειλές οι οποίες αποτελούνται από πυροβολισμούς (6%), έλλειψη ευαισθητοποίησης (6%), διατάραξη περιοχών φωλαιοποίησης (5%), ανεπαρκής λήψη μέτρων (5%), προσκρούσεις με ανεμογεννήτριες (0.2%) και προσκρούσεις σε εναέρια καλώδια (1.8%).

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Διάγραμμα 8: Απαντήσεις από κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς στις ερωτήσεις **(α)** «Ποιες είναι οι απειλές που μπορεί να οδηγήσουν στην μείωση του πληθυσμού του Γύπα στην Κύπρο;» **(β)** «Με ποιους τρόπους οι Γύπες επωφελούν το περιβάλλον και τον άνθρωπο;»

Μέσω των συνεντεύξεων, οι ερωτηθέντες έχουν αναγνωρίσει μερικές οικοσυστημικές υπηρεσίες που μπορεί να παρέχουν οι Γύπες προς όφελος των ανθρώπων και του περιβάλλοντος (Διάγραμμα 8β). Η πιο κοινή οικοσυστημική υπηρεσία που καταγράφηκε και στα δύο έτη, ήταν η απομάκρυνση νεκρών ζώων από την ύπαιθρο. Παρατηρήθηκε αύξηση (από 1% σε 33%) στις αναφορές για την σημασία του Γύπα στην αειφόρο λειτουργία οικοσυστημάτων και της τροφικής αλυσίδας, καθώς το 2023 οι ερωτηθέντες αναφέρθηκαν και στην πιθανότητα αύξησης τουρισμού εντός της επικράτειας του είδους λόγω επισκεπτών που θέλουν να δουν Γύπες.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Αντιλήψεις σχετικά με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων σε υπαίθριες περιοχές

Μέσω των συνεντεύξεων, συλλέχθηκαν πληροφορίες για τις γνώσεις και τις εμπειρίες κτηνοτρόφων, κυνηγών και γεωργών σχετικά με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Οι κτηνοτρόφοι ($44\% \pm 2\%$) και οι κυνηγοί ($52\% \pm 8\%$) αναγνωρίστηκαν ως οι κύριοι χρήστες δηλητηριασμένων δολωμάτων, με μερικές επιπλέον αναφορές χρήσης δολωμάτων από κάτοικους υπαίθριων κοινοτήτων (7%) και γεωργούς (2%) το 2023 (Διάγραμμα 9α).

Το 80% των ανταποκρίσεων το 2020, αναγνώρισαν την αλεπού ως το κύριο είδος που στοχεύετε με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, ενώ το 15% ανέφερε αδέσποτα και κυνηγετικά σκυλιά (Διάγραμμα 9β). Σε αντίθεση, το 2023, το 50% των ανταποκρίσεων προτείνουν ότι τα δολώματα στοχεύουν κυρίως σκύλους (21% αδέσποτους, 28% κυνηγόσκυλα, 1% σκυλιά κτηνοτρόφων) ενώ το 39% ότι στοχεύουν αλεπούδες. Ένα μικρό ποσοστό ανά έτος ($5\% - 11\%$) αναγνώρισε επίσης τις γάτες, τα τρωκτικά και τα αρπακτικά πουλιά ως πιθανούς στόχους της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Τα κίνητρα πίσω από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων τα οποία έχουν καταγραφεί στην μελέτη, δεν διαφέρουν σημαντικά μεταξύ το 2020 και το 2023. Η προστασία κτηνοτροφικών μονάδων ($38\% \pm 5\%$) και οι αντιδικίες μεταξύ κυνηγών ($33\% \pm 3\%$) ήταν τα δύο πιο κυρίαρχα κίνητρα στα οποία αναφέρθηκαν οι ερωτηθέντες και στις δύο φάσεις της μελέτης, (Διάγραμμα 9γ), με ακόλουθες την προστασία θηραμάτων από θηρευτές ($16\% \pm 4\%$), τις αντιδικίες μεταξύ κτηνοτρόφων ($8\% \pm 2\%$) και την αποφυγή εισόδους κυνηγών σε συγκεκριμένες περιοχές ($4\% \pm 2\%$).

Το $74\% (\pm 5\%)$ των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι το ποιο κοινό είδος δηλητηριασμένων δολωμάτων που χρησιμοποιείται είναι κομμάτια κρέας εμποτισμένα με τοξικές ουσίες. Τα δεύτερα πιο κοινά είδη δολώματος που αναφερθήκαν μέσω της μελέτης ήταν ολόκληρα κουφάρια ζώων ($14\% \pm 4\%$) και αυγά ($11\% \pm 6\%$). Το 2023 υπήρχαν επίσης αναφορές σε χρήση σκυλοτροφής (3.1%) και νερού (1.8%) εμποτισμένα με δηλητήριο.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Όσο αφορά το είδος τοξικών ουσιών που χρησιμοποιούνται σε δηλητηριασμένα δολώματα, οι περισσότερες ανταποκρίσεις αναφέρονται στην χρήση παράνομων φυτοπροστατευτικών ουσιών, με αύξηση στις αναφορές αυτές από 42% το 2020 στο 73% το 2023. Υπήρχαν επίσης αναφορές στην χρήση νόμιμων φυτοπροστατευτικών ουσιών ($16\% \pm 5\%$) και τρωκτικοκτόνων ($12\% \pm 3\%$) και στις δύο φάσεις της μελέτης, καθώς το 2020, το 6% αναφέρθηκε στην χρήση χημικών οικιακής χρήσης, ενώ το υπόλοιπο 22% των ερωτηθέντων δήλωσε την χρήση άλλου είδους ουσιών. Τέλος, το 76% ($\pm 4\%$) ανέφερε ότι οι ουσίες που χρησιμοποιούνται στα δηλητηριασμένα δολώματα προμηθεύονται από την Τουρκοκρατούμενη πλευρά του νησιού και μεταφέρονται στην Κυπριακή Δημοκρατία, ενώ το 2023 το 7% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι οι ουσίες είναι παράνομες έτσι είναι πλέον δυσεύρετες ή δεν υπάρχουν καθόλου.

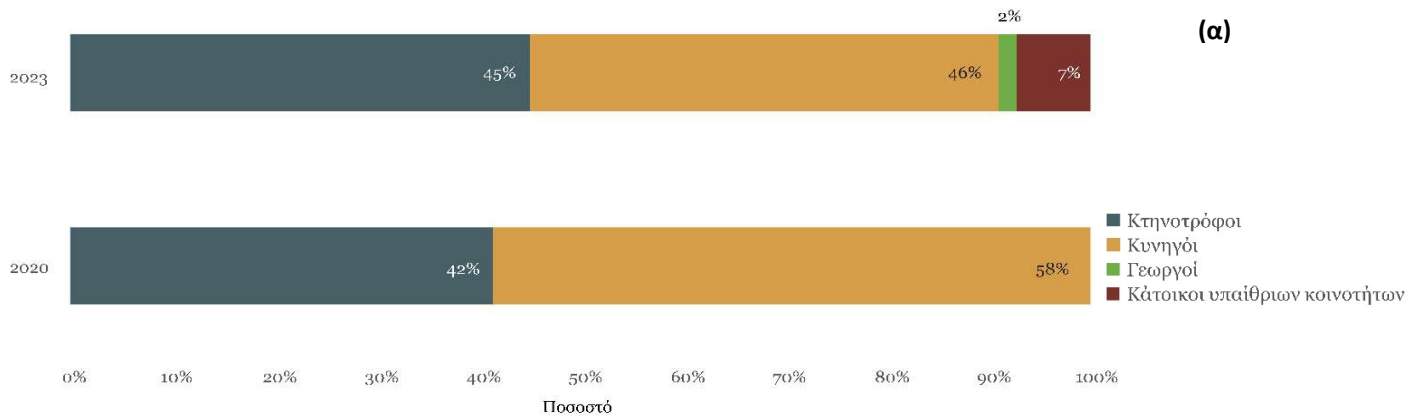
Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

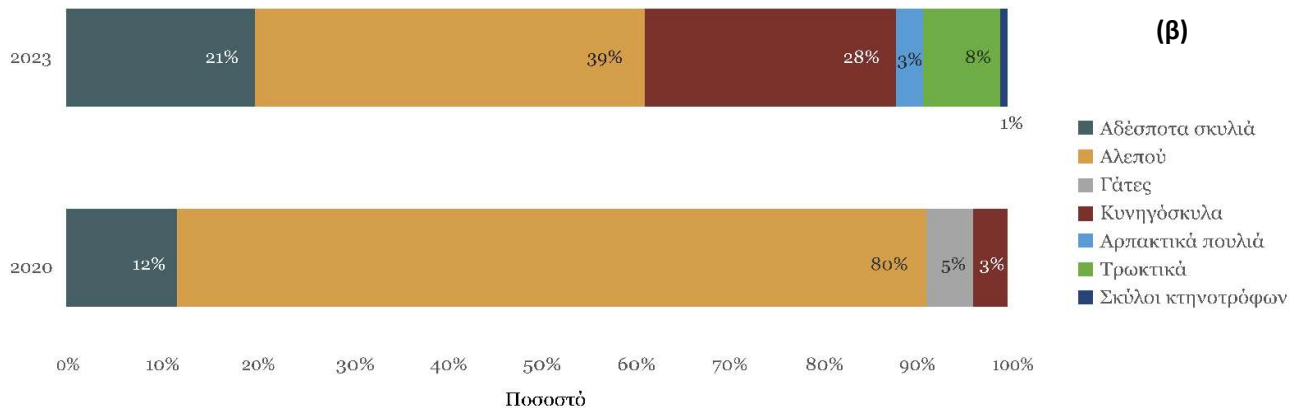
Συγχρηματοδότηση:

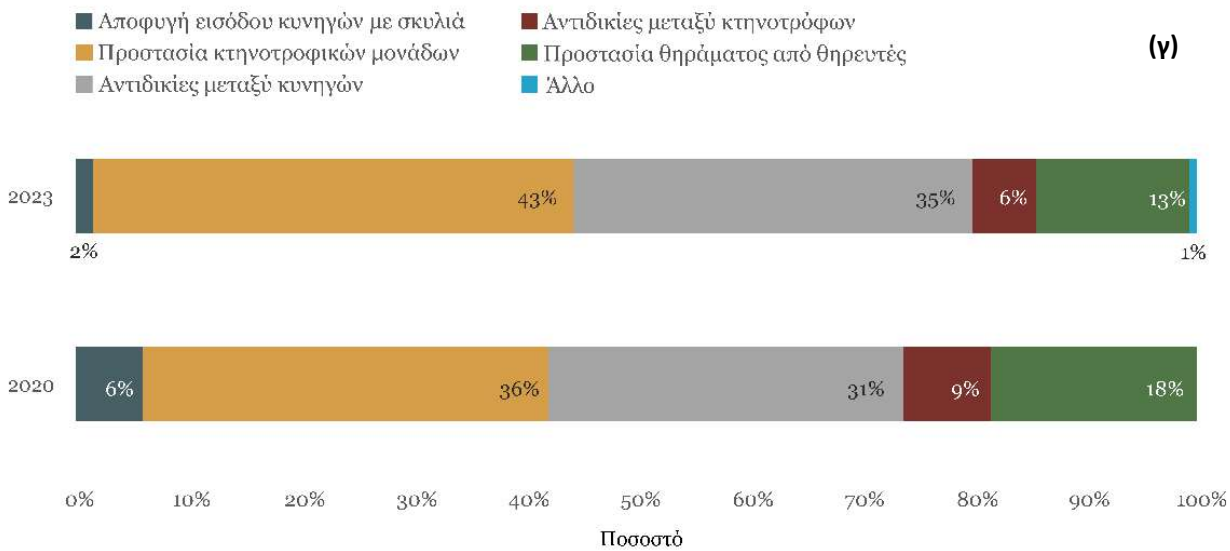
(α)

(β)

(γ)

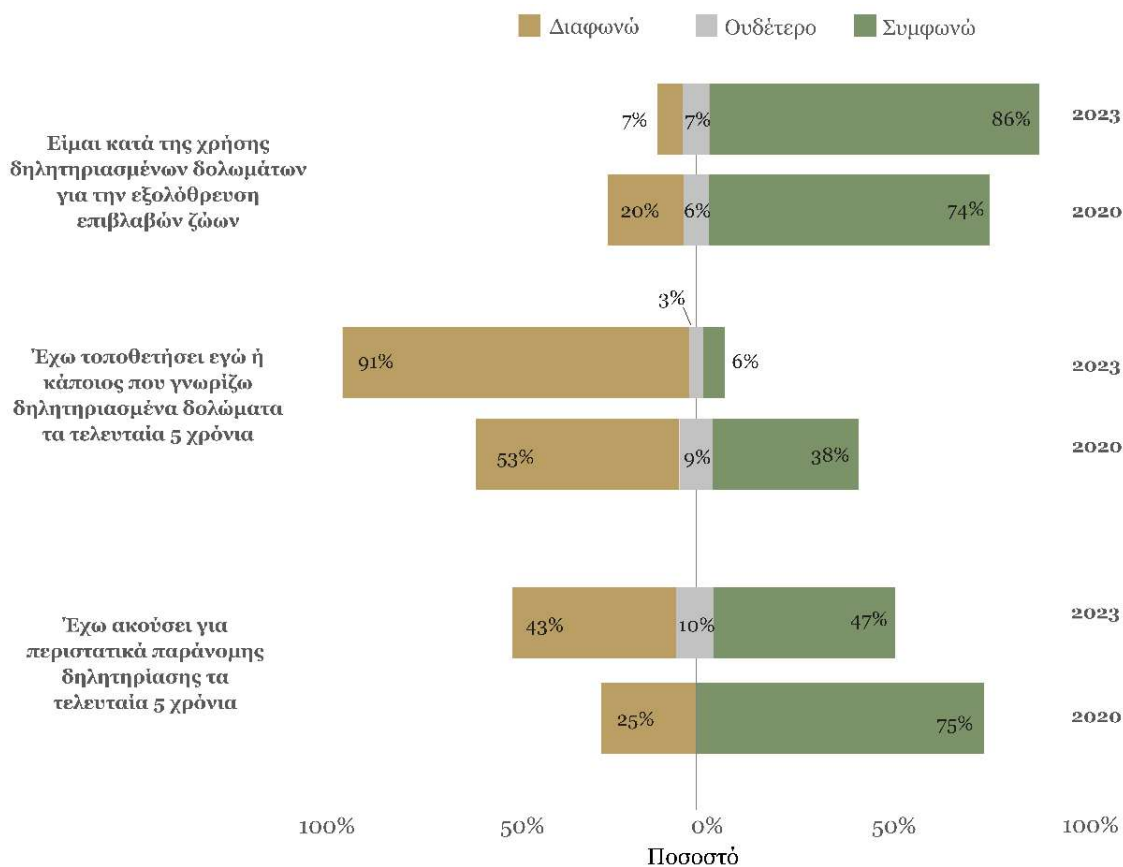
Διάγραμμα 9: Απαντήσεις από κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς στις ερωτήσεις: **(α)** «Ποιοι πιστεύετε πως έχουν λόγο να χρησιμοποιήσουν δηλητηριασμένα δολώματα;» **(β)** «Ποια είδη πιστεύετε πως θεωρούνται στόχοι για την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων;» **(γ)** «Για ποιους λόγους μπορεί κάποιος να χρησιμοποιεί δηλητηριασμένα δολώματα κατά την γνώμη σας;»

Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

Παρατηρήθηκε γενική μείωση στις αναφορές περιστατικών χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων μεταξύ το 2020 και το 2023, αφού το 2020 το 75% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι είχαν ακούσει για περιστατικά δηλητηριασμένων δολωμάτων τα τελευταία 5 χρόνια ενώ το 2023 το ποσοστό αυτό είχε πέσει στο 47% (Διάγραμμα 10). Επίσης, το 2020, 38% ανέφεραν ότι οι ίδιοι ή άτομο που γνωρίζουν έχουν τοποθετήσει δολώματα τα τελευταία 5 χρόνια, σε σύγκριση με το 6% που συμφώνησε στην δήλωση αυτή το 2023. Τα πλείστα άτομα ($80\% \pm 8\%$) και στις δυο φάσεις της μελέτης έχουν δηλώσει πως είναι κατά της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων ως μέθοδος εξολόθρευσης ή μείωσης των πληθυσμών επιβλαβών ζώων.

Διάγραμμα 10: Ανταποκρίσεις σε κλίμακα τύπου Likert από κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς σε δηλώσεις σχετικές με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.

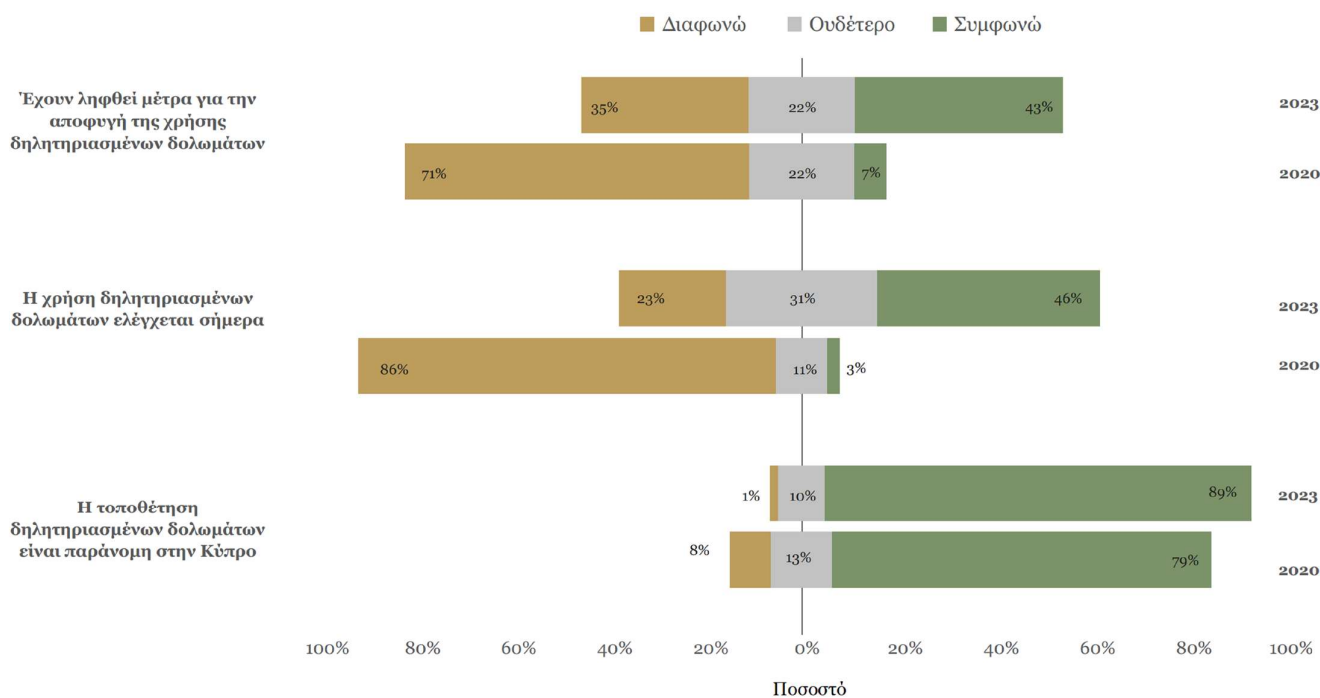
Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

3.2.2. Αντιλήψεις σχετικά με τις νομοθεσίες και την επιβολή του νόμου για την διαχείριση του εγκλήματος κατά την άγρια ζωή.

Μέσω των ερωτηματολογίων, αξιολογήθηκαν τα επίπεδα γνώσεων των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων σχετικά με τις νομοθεσίες και την διερεύνησης των περιστατικών παράνομων δηλητηριάσεων άγριας ζωής (Διάγραμμα 11). Οι πλείστοι ερωτηθέντες ($84\% \pm 7\%$) γνώριζαν και στις δυο φάσεις της μελέτης ότι η τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο είναι παράνομη με 10% αύξηση το 2023 στον αριθμό που γνωρίζουν ότι είναι παράνομο. Παρατηρήθηκε ότι μεταξύ το 2020 και το 2023 υπήρξε σημαντική αύξηση στα επίπεδα ευαισθητοποίησης σχετικά με την λήψη μέτρων (από 3% σε 46%) και τον έλεγχο (από 7% σε 43%) από αρμόδιους φορείς κατά της χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Διάγραμμα 11: Ανταποκρίσεις σε κλίμακα τύπου Likert από κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς σε δηλώσεις σχετικά με τις νομοθεσίες και την διερεύνηση κατά της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.

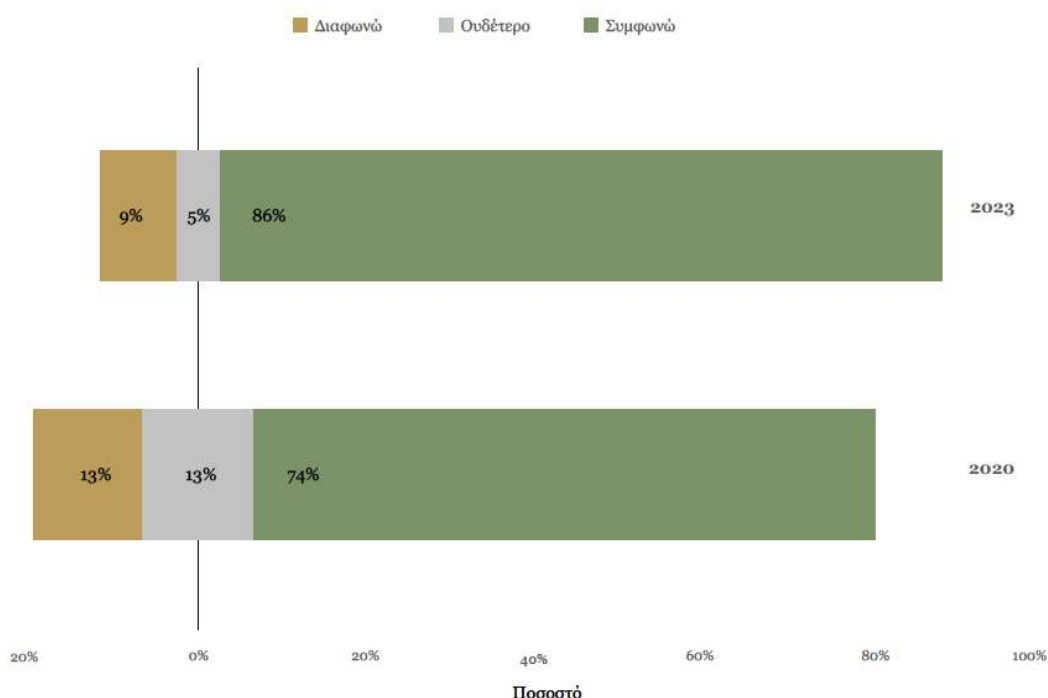
Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

3.2.3. Αντιλήψεις σχετικά με τις επιπτώσεις της χρήσης σχετικών φυτοπροστατευτικών ουσιών στην ανθρώπινη υγεία

Και στα δυο έτη, οι πλείστοι κτηνοτρόφοι, κυνηγοί και γεωργοί ($79\% \pm 5\%$) αναγνώρισαν την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων ως επικίνδυνη για την ανθρώπινη υγεία. Παρατηρείται επίσης αύξηση στο ποσοστό αυτό το 2023 σε σχέση με το 2020. Μερικοί ερωτηθέντες ανέφεραν ότι οι ουσίες αυτές μεταφέρονται σε σκευάσματα σαν μπουκάλια νερού χωρίς πληροφορίες για το περιεχόμενό τους, έτσι υπάρχει επιπρόσθετος κίνδυνος ακούσιας κατάποσης.

Διάγραμμα 12: Ανταποκρίσεις σε κλίμακα τύπου Likert από κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς στην πρόταση «Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων είναι επικίνδυνη για την ανθρώπινη υγεία»

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

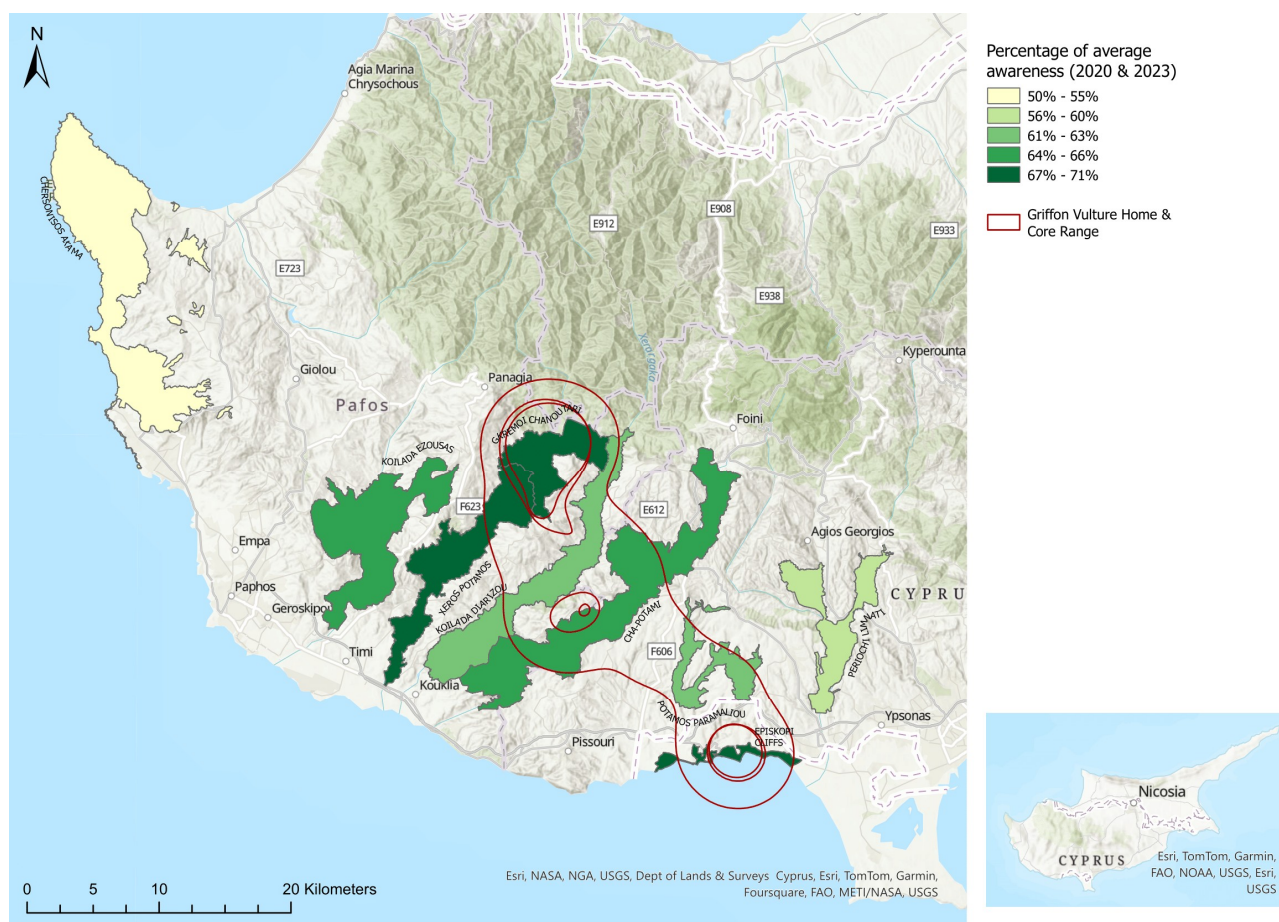
Συγχρηματοδότηση:

3.3. Χαρτογράφηση βασικών αποτελεσμάτων

3.3.1. Αντιλήψεις κατοίκων σχετικά με τις απειλές του Γύπα και με νομοθεσίες για το έγκλημα κατά της άγριας ζωής

Γενικότερα, περισσότερο από 50% των απαντήσεων από τις τηλεφωνικές συνεντεύξεις από όλες τις περιοχές ΖΕΠ αναγνώρισαν τις πραγματικές απειλές του Πυρόχρους Γύπα στην Κύπρο (Χάρτης 4). Η περιοχή του Ακάμα είχε το πιο χαμηλό επίπεδο γνώσης (μέσος όρος 53%) αφού στην περιοχή αυτή δραστηριοποιούνται ελάχιστα οι Γύπες. Σε σύγκριση, στις ΖΕΠ Κοιλιάδας Ξερού, Γκρεμοί Χανουτάρη και Γκρεμοί Επισκοπής (πυρήνας επικράτειας του είδους), καταγράφηκαν τα ψηλότερα επίπεδα ευαισθητοποίησης σχετικά με τις απειλές του Γύπα (67% - 71%).

Χάρτης 4: Ποσοστά ευαισθητοποιημένων κάτοικων υπαίθριων περιοχών σχετικά με τις απειλές του Πυρόχρους Γύπα για τα έτη 2020 και 2023.

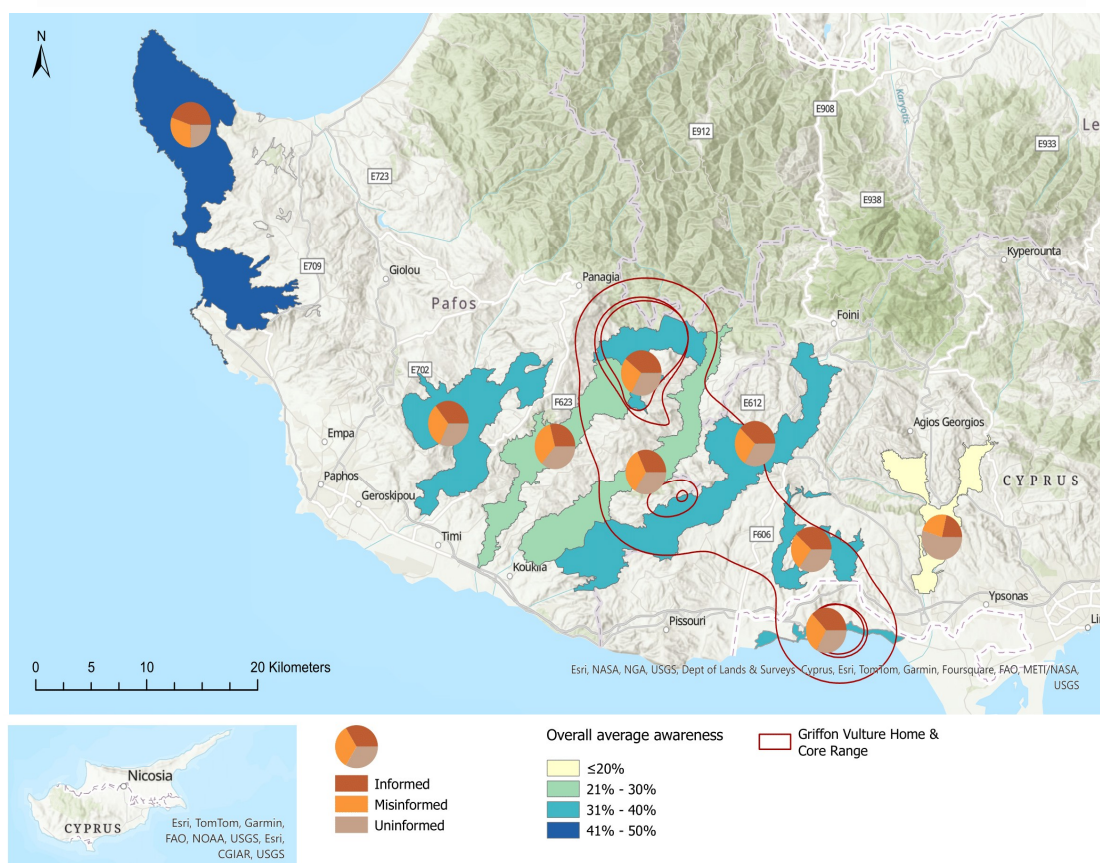
Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Οι απαντήσεις από το Διάγραμμα 5 συνδυάστηκαν για υπολογισμό των κατά μέσο όρο επιπέδων ευαισθητοποίησης των κατοίκων σχετικά με τις νομοθεσίες για την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων κατηγοριοποιήθηκαν για να χαρακτηρίσουν τις γνώσεις των ερωτηθέντων για σχετικές νομοθεσίες ως ακολούθως: Ενημερωμένοι, Παραπληροφορημένοι και Ανενημέρωτοι (δηλαδή, σωστές, λάθος και ουδέτερες απαντήσεις) (Χάρτης 5).

Στην ΖΕΠ Ακάμα καταγράφηκαν τα ψηλότερα επίπεδα ενημερωμένων κατοίκων, αφού το 50% των ερωτηθέντων γνώριζαν τις ποινικές επιπτώσεις της τοποθέτησης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Στην περιοχή αυτή καταγράφετε επίσης συχνή χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Σε σύγκριση, στην ΖΕΠ Κοιλιάδας Λιμνάτη καταγράφηκε το χαμηλότερο ποσοστό (20%) ενημερωμένων κατοίκων σχετικά με τις νομοθεσίες και τις επιπτώσεις της χρήσης δολωμάτων. Στην Κοιλιάδα Λιμνάτη επίσης καταγράφηκαν ψηλά επίπεδα χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων το 2023 (Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας & BirdLife Cyprus, 2024).

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

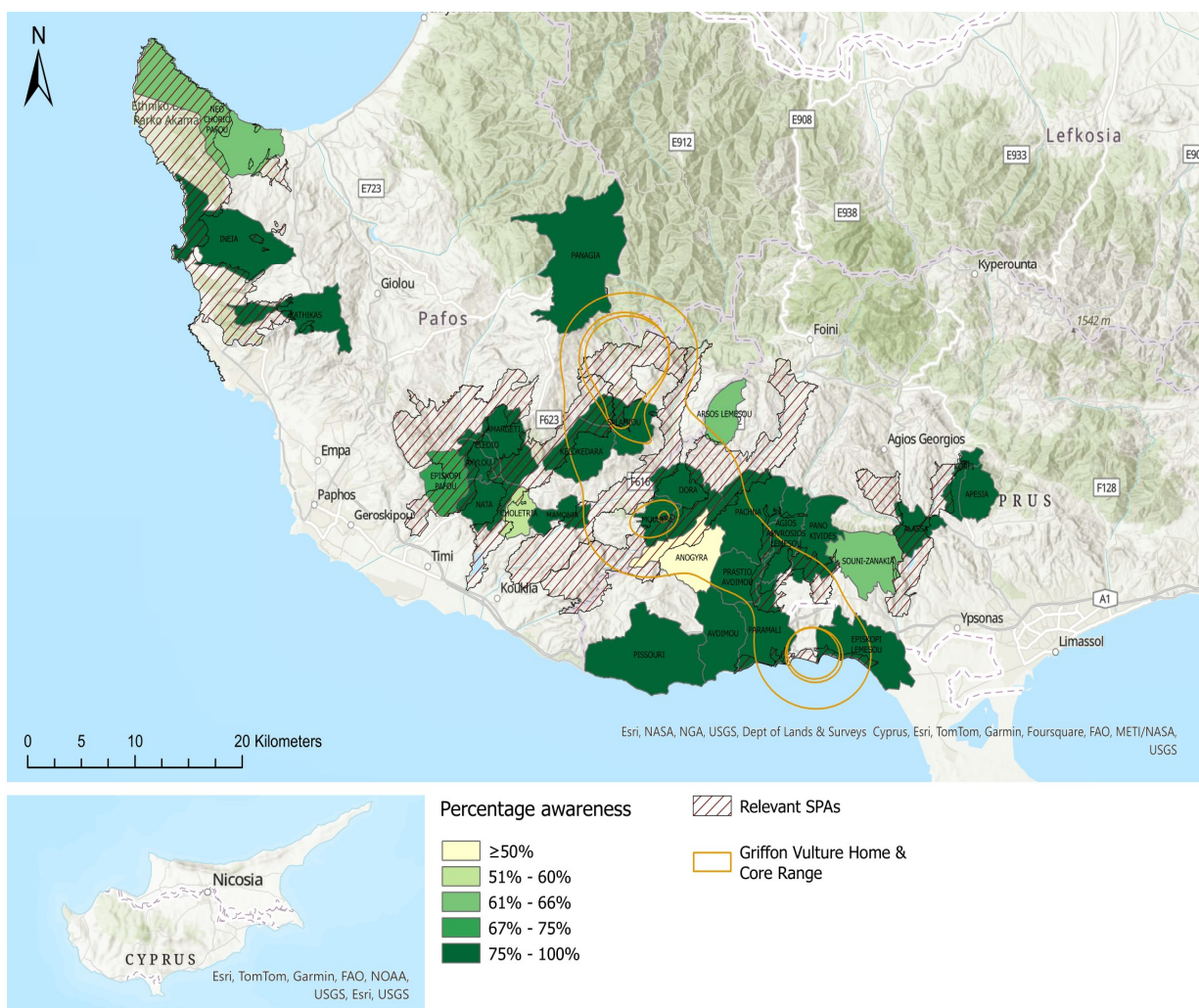

Χάρτης 5: Ποσοστά ευαισθητοποιημένων κατοίκων σε εννέα προστατευόμενες περιοχές σχετικά με τις νομοθεσίες για την τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων σε υπαίθριες περιοχές. Τα δεδομένα καταγράφηκαν τα έτη 2020 και 2023.

3.3.2. Αντίληψεις κτηνοτρόφων, κυνηγών και γεωργών σχετικά με τις απειλές του Γύπα και με νομοθεσίες για το έγκλημα κατά της άγριας ζωής

Η ακόλουθη ανάλυση δεδομένων διαφέρει από την ανάλυση του μέρους 3.3.1. αφού τα δεδομένα από τους κατοίκους χωριών παρουσιάζονται ανά Ζώνη Ειδικής Προστασίας, ενώ τα δεδομένα από κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς παρουσιάζονται ανά κοινότητα. Η διαφορά στην ανάλυση αυτή διαφέρει λόγω των ανομοιοτήτων στον τρόπο καταγραφής δεδομένων μεταξύ των τηλεφωνικών και τον προσωπικών συνεντεύξεων.

Η γενική αντίληψη των κτηνοτρόφων, κυνηγών και γεωργών σχετικά με τις απειλές του Πυρόχρους Γύπα ήταν ψηλή αφού στις περισσότερες κοινότητες, περισσότερο από το 75% των ερωτηθέντων ανέφεραν τις πραγματικές απειλές του είδους (Χάρτης 6).

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

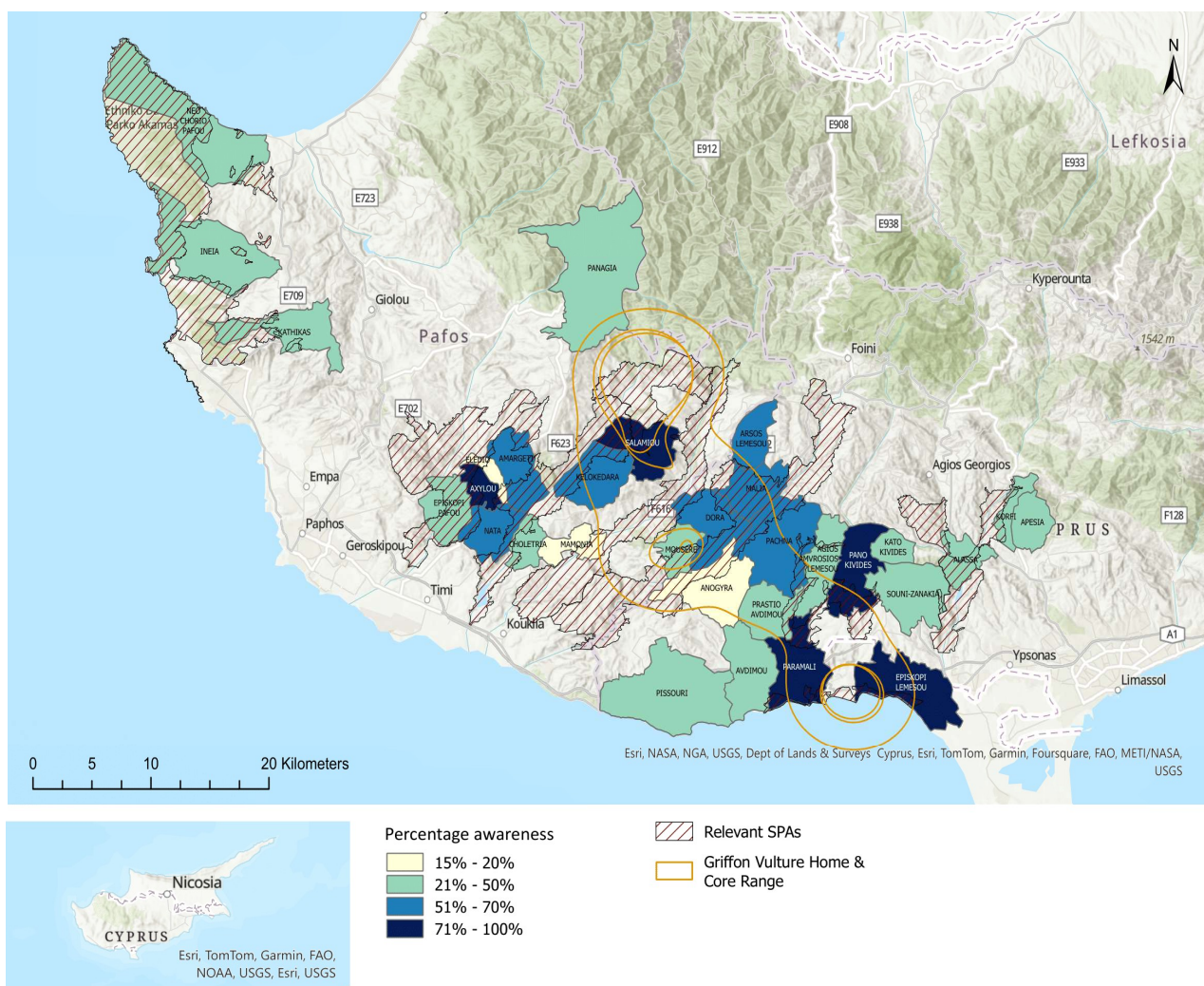
Συγχρηματοδότηση:

Χάρτης 6: Ποσοστό ευαισθητοποιημένων κτηνοτρόφων, κυνηγών και γεωργών ανά κοινότητα σχετικά με τις απειλές που αντιμετωπίζει ο Πυρόχρους Γύπας στην Κύπρο.

Στις κοινότητες Παραμαλιού, Επισκοπής Λεμεσού, Πάνω Κιβίδων, Σαλαμιούς και Αξύλου καταγράφηκαν αυξημένα ποσοστά (> 70%) ενημερωμένων κτηνοτρόφων, κυνηγών και γεωργών σχετικά με τους νόμους που αφορούν την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο (Χάρτης 7). Οι περισσότερες από τις περιοχές αυτές συμπίπτουν με τον πυρήνα επικράτειας του Πυρόχρους Γύπα. Καταγράφηκαν μειωμένα επίπεδα ευαισθητοποίησης τις περιοχές Ανώγυρα, Μαμνώνια και Ελεδιό.

Σε σύγκριση με δεδομένα από κάτοικους κοινοτήτων (μέρος 3.3.1.), παρατηρούνται αυξημένα επίπεδα ευαισθητοποίησης στους κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς, ειδικά στην περιοχή κοιλάδας Λιμνάτη.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Χάρτης 7: Ποσοστό ευαισθητοποιημένων κτηνοτρόφων, κυνηγών και γεωργών ανά κοινότητα σχετικά με τις νομοθεσίες και τις ποινικές συνέπειες της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην Κύπρο.

4. Συμπεράσματα

4.1. Επίπεδα γνώσης σχετικά με την οικολογία, τον πληθυσμό και τις απειλές του Πυρόχρου Γύπα

Καταγράφηκε βελτίωση στις γνώσεις των κατοίκων των επιλεγμένων περιοχών και των ομάδων άμεσα εμπλεκόμενων φορέων σε σχέση με την ύπαρξη γυπών και τον αριθμό του πληθυσμού τους. Οι συνεντεύξεις ολοκληρώθηκαν σε κοινότητες εντός ή κοντά στην επικράτεια του είδους, έτσι τα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αυτές τις περιοχές έχουν την πιθανότητα να έρθουν σε επαφή με τους γύπες. Η αύξηση στον αριθμό των ατόμων που δήλωσαν ότι υπάρχουν γύπες στην κοινότητα τους πιθανός να οφείλετε στις προσπάθειες εμπλουτισμού του πληθυσμού του γύπα καθώς αυξήθηκε η παρουσία του είδους εντός και κοντά στην επικράτεια του. Οι προσπάθειες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης, καθώς και η προβολή των προσπαθειών ενίσχυσης του πληθυσμού στα μέσα μαζικής ενημέρωσης επίσης πιθανός να συνέβαλαν στην ευαισθητοποίηση των ντόπιων κατοίκων.

Οι περισσότερες αρνητικές απαντήσεις στην δήλωση «Υπάρχουν Γύπες σήμερα στην περιοχή μου» οι οποίες καταγράφηκαν μετά την υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης προέρχονται από την ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα και μερικές από την ΖΕΠ Κουλάδα Έζουσας, περιοχές που βρίσκονται εκτός της επικράτειας τροφοληψίας του είδους, όπου υπάρχουν μειωμένες πιθανότητες επαφής με γύπες στις περιοχές αυτές.

Οι κύριες απειλές που αναγνωρίστηκαν από το σύνολο των ερωτηθέντων ήταν η δηλητηρίαση με ακόλουθη την έλλειψη τροφής. Η αντίληψη των ερωτηθέντων σχετικά με τον ρίσκο δηλητηρίασης στους γύπες υποστηρίζεται από μελέτες θνησιμότητας που διεξήγαγε η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και το BirdLife Cyprus, αφού επιβεβαιώθηκε ότι η κύρια αιτία θανάτου Γυπών από το 1996 μέχρι το 2023 ήταν η δηλητηρίαση. Τα 56 από τα 70 καταγεγραμμένα περιστατικά θανάτων γυπών στην Κύπρο είχαν ενδείξεις ή ήταν επιβεβαιωμένα περιστατικά δηλητηρίασης. Ωστόσο, η δεύτερη καταγεγραμμένη αιτία θανάτου ήταν η πρόσκρουση και η ηλεκτροπληξία στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ δεν υπάρχουν επιβεβαιωμένα περιστατικά θανάτου λόγω υποσιτισμού αλλά αναφέρετε ως απειλή σε αναφορές. Πιθανή επεξήγηση για την αντίληψη της μειωμένης τροφής για τους Γύπες ως κύρια απειλή είναι οι αναμνήσεις των ερωτηθέντων αφού πολλοί αναφέρθηκαν σε εμπειρίες πριν την δεκαετία του 1980 όπου οι θεάσεις Γυπών να τρέφονται σε νεκρά ζώα κτηνοτροφίας ήταν σχετικά συχνές. Η απότομη μείωση του πληθυσμού των Γυπών συνέπεσε επίσης με την απαγόρευση εγκατάλειψης κουφαριών στην ύπαιθρο έτσι οι θεάσεις αυτές έγιναν σπάνιες και πιθανών οι

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

κάτοικοι της υπαίθρου να σύνδεσαν την μείωση αυτή με την έλλειψη τροφής. Σήμερα, σχετικές αρμόδιες αρχές λειτουργούν σταθμούς τροφοληψίας για το είδος με παροχή επαρκές τροφής.

Το 2023, οι άμεσα εμπλεκόμενοι φορείς αναγνώρισαν περισσότερες απειλές ή σε μεγαλύτερο βαθμό, συμπεριλαμβανομένη και η πρόσκρουση σε ηλεκτρικά καλώδια, πιθανών λόγω των αναρτήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης από περιστατικό πρόσκρουσης σε ηλεκτρικά καλώδια τον Απρίλη 2023.

Όσο αφορά τις οικοσυστημικές υπηρεσίες, οι ερωτηθέντες αναγνώρισαν κυρίως την απομάκρυνση κουφαριών από την ύπαιθρο και την αποτροπή εξάπλωσης αρρωστιών ως οικοσυστημικές υπηρεσίες που μπορεί να παρέχει ο Γύπας, ενώ το 2023, παρατηρήθηκε αύξηση στις αναφορές της σημαντικότητας του είδους ως μέρος ενός υγιές οικοσυστήματος.

4.2. Αντιλήψεις σχετικά με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο

4.2.1. Χρήστες δηλητηριασμένων δολωμάτων, ζώα που στοχεύονται από δολώματα και κίνητρα πίσω από την τοποθέτηση δολωμάτων

Τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων από κάτοικους κοινοτήτων προτείνουν ότι οι κυνηγοί, οι κτηνοτρόφοι και οι γεωργοί ασκούν σχεδόν ίση χρήση δολωμάτων και στοχεύουν κυρίως αλεπούδες και τρωκτικά. Σε αντίθεση, οι άμεσα εμπλεκόμενοι φορείς από τα αποτελέσματα προσωπικών συνεντεύξεων, αναγνώρισαν κυρίως τους κυνηγούς και τους κτηνοτρόφους ως ομάδες που εμπλέκονται με την τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο, και στοχεύουν αλεπούδες και σκύλους.

Παρατηρήθηκαν επίσης διαφορές στις απαντήσεις των δύο ομάδων ερωτηθέντων σχετικά με τα είδη που στοχεύονται με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων αφού οι κάτοικοι κοινοτήτων ανέφεραν τις αλεπούδες, τα τρωκτικά και τα σκυλιά ως κύριους στόχους, με παρόμοιες απαντήσεις το 2020 και το 2023. Σε σύγκριση, οι άμεσα εμπλεκόμενοι φορείς αναγνώρισαν την αλεπού και επακόλουθα τα σκυλιά ως κύριοι στόχοι το 2020, ενώ το 2023 οι περισσότερες απαντήσεις ανέφεραν τα σκυλιά και μετά την αλεπού ως στόχοι της χρήσης δολωμάτων.

Οι διαφορές στις απαντήσεις μεταξύ των ομάδων πιθανώς να οφείλονται στην εμπειρία των ατόμων αλλά και στην μεθοδολογία. Άμεσα εμπλεκόμενοι φορείς έχουν αυξημένες πιθανότητες επαφής με παράνομη τοποθέτηση δηλητηρίασης έτσι ίσως να γνωρίζουν περισσότερα για την πρακτική αυτή και τα κίνητρα της. Σε σύγκριση, οι κάτοικοι που δεν έχουν συχνή επαφή με την ύπαιθρο πιθανών να έχουν μειωμένες γνώσεις για την χρήση παράνομων δολωμάτων. Έτσι, σε συνδυασμό με την μειωμένη περιγραφή της πρακτικής αυτής από ερευνητές τηλεφωνικών συνεντεύξεων,

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

πιθανώς στους κατοίκους να μην είναι ξεκάθαρη η διαφορά στην χρήση δολωμάτων με παράνομες ουσίες και την χρήση τρωκτικοκτόνων, συχνά νόμιμων ουσιών οι οποίες στοχεύουν τρωκτικά. Η τοποθέτηση δολωμάτων που στοχεύουν τρωκτικά είναι πρακτική που ασκείται συχνά από γεωργούς, έτσι οι αυξημένες αναφορές στην χρήση δολωμάτων από γεωργούς επίσης να επεξηγείτε από την χρήση τρωκτικοκτόνων. Ωστόσο, άλλες μελέτες (Theofilou et al., 2020, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας & BirdLife Cyprus 2023 & 2024) επιβεβαιώνουν στοχοποίηση σκύλων και αλεπούδων, με κίνητρα τις κυνηγετικές αντιδικίες, την προστασία κοπαδιών και την μείωση της θηρευτικής πίεσης σε είδη κυνηγετικού θηράματος.

Τα δύο πιο αναγνωριζόμενα κίνητρα πίσω από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων ήταν η προστασία κτηνοτροφικών μονάδων από θηρευτές και οι αντιδικίες μεταξύ κυνηγών. Το 2023 προστέθηκε επιλογή στις απαντήσεις πολλαπλής επιλογής σε σχετική ερώτηση μετά από αναφορές στην χρήση δολωμάτων για την προστασία κυνηγετικού θηράματος από θηρευτές. Το κίνητρο αυτό καταγράφηκε στις προσωπικές συνεντεύξεις του 2020 αφού οι ερευνητές κρατούσαν σημειώσεις για τις απαντήσεις που δόθηκαν. Με εξαίρεση την διαφορά στα αποτελέσματα λόγω της προαναφερόμενης αλλαγής, δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων και των κάτοικων κοινοτήτων, ούτε μεταξύ το 2020 και το 2023. Οι συνολικές απαντήσεις που έχουν καταγραφεί και από τις δύο φάσεις της μελέτης, συμβιβάζονται με αποτελέσματα άλλων μελετών έτσι το περιθώριο για αύξηση ευαισθητοποίησης σχετικά με τα κίνητρα πίσω από την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.

4.2.2. Τύπος δολωμάτων και ουσιών

Όσο αφορά τον τύπο δηλητηριασμένων δολωμάτων που τοποθετούνται στην ύπαιθρο, υπήρξε αξιοσημείωτη βελτίωση στην γνώση των κατοίκων αφού τα άτομα που δήλωσαν πως δεν γνωρίζουν πως φαίνεται ένα δόλωμα, μειώθηκαν από 53% το 2020 στα 20% το 2023. Η αύξηση στην γνώση αυτή πιθανώς να οφείλετε στην συχνή ανάρτηση φωτογραφιών από τα ευρήματα των Ομάδων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων (ΟΑΔΔ) σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης από τους εταίρους υλοποίησης του έργου, αλλά και άλλες δράσεις ενημέρωσης. Δεν παρατηρήθηκε σημαντική αλλαγή στις αναφορές των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων αφού πιθανών τα άτομα αυτά να έρχονται σε συχνή επαφή με δολώματα λόγω των υπαίθριων δραστηριοτήτων τους, έτσι ήταν ενημερωμένοι πριν την υλοποίηση των δράσεων του έργου. Η επαφή των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων με δολώματα στην ύπαιθρο είναι εμφανής αφού το 2022 και το 2023, οι 108 από τις 179 αναφορές (60%) που έλαβαν συνολικά οι ΟΑΔΔ σχετικά με περιστατικά δηλητηρίασης ή ευρήματα δολωμάτων ήταν από κτηνοτρόφους, γεωργούς και κυνηγούς (Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας & BirdLife Cyprus 2023 & 2024).

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Μέσω διερεύνησης εγκλημάτων κατά της άγριας ζωής, έχει επιβεβαιωθεί η χρήση παράνομων φυτοπροστατευτικών ουσιών στην τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων, με το παρεμπόριο ως την κύρια πηγή των ουσιών (Theofilou S et al., 2022; Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας & BirdLife Cyprus 2023 & 2024). Οι γνώσεις σχετικά με τον τύπο ουσιών που χρησιμοποιούνται, παρέμειναν σε χαμηλά επίπεδα στους κάτοικους κοινοτήτων αφού οι περισσότερες αναφορές ήταν από χρήση τρωκτικοκτόνων με επακόλουθη την χρήση απαγορευμένων φυτοπροστατευτικών ουσιών.

Η πιο συχνή χρήση δολωμάτων από κάτοικους πιθανώς να είναι για την εξολόθρευση τρωκτικών, στην οποία περίπτωση χρησιμοποιούνται τρωκτικοκτόνα, έτσι η επαφή που έχουν οι κάτοικοι σχετικά με τα παράνομα φυτοπροστατευτικά προϊόντα είναι περιορισμένη. Σε αντίθεση, παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση στις αναφορές χρήσης παράνομων φυτοπροστατευτικών ουσιών από τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς, πιθανώς λόγω δράσεων ενημέρωσης του έργου. Η πληροφορία αυτή συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων αφού είναι σημαντικό να αναγνωριστεί η τοξικότητα των ουσιών που χρησιμοποιούνται στα δολώματα, για την κατάλληλη αντίδραση σε περιστατικά δηλητηρίασης και την πρόληψη περιστατικών, όχι μόνο σε οικόσιτα ζώα και άγρια ζωή, αλλά και σε ανθρώπους.

4.2.3. Χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στις τοπικές κοινότητες

Οι πλείστοι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι δεν έχουν τοποθετήσει οι ίδιοι ή κοντινά τους πρόσωπα παράνομα δολώματα τα τελευταία πέντε χρόνια. Παρατηρήθηκε σημαντική μείωση στους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς που είχαν δηλώσει χρήση δολωμάτων μεταξύ το 2020 και το 2023. Παρόμοια αποτελέσματα έχουν καταγραφεί σε δηλώσεις για πρόσφατα περιστατικά δηλητηρίασης στην ευρύτερη κοινότητα. Σε σύγκριση με τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς, πιο λίγοι κάτοικοι κοινοτήτων άκουσαν για χρήση δολωμάτων στην περιοχή, ωστόσο παρατηρήθηκε σημαντική μείωση στις αναφορές των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων για περιστατικά δηλητηρίασης μεταξύ το 2020 και το 2023. Επίσης παρατηρήθηκε συνολική αύξηση στα άτομα που δήλωσαν ότι είναι κατά της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων ως μέθοδος εξολόθρευσης επιβλαβών ζώων.

Οι μειώσεις στις αναφορές χρήσης δολωμάτων σε τοπικές κοινότητες και στις δηλώσεις υπέρ της χρήσης τους, πιθανώς να αντικατοπτρίζουν πραγματική μείωση στην χρήση δολωμάτων ή/ και να οφείλετε σε μειωμένες αναφορές χρήσης λόγω αυξημένων επιπέδων φόβου για ποινική δίωξη. Επίσης, υπάρχει ενδεχόμενο χρήσης άλλων μέτρων καταπολέμησης θηρευτών όπως ο παράνομος πυροβολισμός/ παγίδευση και χρήση σκυλιών ως φύλακες κτηνοτροφικών ζώων, μέτρα που πιθανώς να αντικατέστησαν εν μέρη την παράνομη τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Πιθανή μείωση στην τοποθέτηση δηλητηριασμένων

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

δολωμάτων μεταξύ το 2022 και το 2023 κατέγραψαν επίσης οι ΟΑΔΔ (Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας & BirdLife Cyprus 2024)

4.3. Αντιλήψεις σχετικά με τις νομοθεσίες και την επιβολή του νόμου για την διαχείριση του εγκλήματος κατά την άγρια ζωή

Το σύνολο των πλείστων ερωτηθέντων γνώριζαν ότι η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων είναι παράνομη, με σημαντική αύξηση στην γνώση αυτή από τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς το 2023 σε σχέση με το 2022. Οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του έργου «Ζωή με τους Γύπες» εστιάστηκαν στην ενημέρωση του κοινού για τις σχετικές ποινές και τα μέτρα πρόληψης κατά την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Ανάλογα με τον νόμο Προστασίας και Διαχείρισης των Αγρίων Πτηνών και Θηραμάτων οι ποινές φτάνουν μέχρι και 3 χρόνια φυλάκιση ή/και €20.000 ευρώ για την χρήση δολωμάτων ενώ αν προκληθεί βλάβη σε προστατευόμενο είδος άγριας ζωής οι ποινές φτάνουν μέχρι 10 χρόνια φυλάκιση ή/και €500,000. Λόγω των αυστηρών ποινών, είναι πιθανών ότι η πληροφορία αυτή διαδόθηκε και σε άτομα εκτός από αυτά που παρευρέθηκαν σε ενημερωτικά σεμινάρια και συζητήσεις που διεξάχθηκαν κάτω από το έργο.

Οι πλείστοι κάτοικοι στις επιλεγμένες κοινότητες δήλωσαν ότι δεν ελέγχεται η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων και δεν υπάρχουν μέτρα αποφυγής και στις δύο φάσεις της μελέτης. Σε σύγκριση, καταγράφηκε πολύ σημαντική αύξηση στις αναφορές από τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς οι οποίοι δήλωσαν ότι ελέγχετε η τοποθέτηση δολωμάτων και υπάρχουν μέτρα παρεμπόδισης για την αποφυγή της παράνομης αυτής πρακτικής. Γενικότερα, οι δράσεις ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τις ποινές και τις διαδικασίες διερεύνησης εγκλημάτων κατά της άγριας ζωής, στόχευσαν κυρίως κτηνοτρόφους, κυνηγούς και γεωργούς αφού είναι άτομα που μπορεί να έρχονται σε συχνή επαφή με δολώματα στην ύπαιθρο, ή και που μπορεί οι ίδιοι να έχουν κίνητρα για την χρήση παράνομων δηλητηριασμένων δολωμάτων. Έτσι, παρατηρείται σημαντική βελτίωση στις γνώσεις των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων σε σύγκριση με τις αλλαγές στις γνώσεις των κατοίκων της ευρύτερης κοινότητας στις περιοχές επικράτειας του Πυρόχρου Γύπα. Επίσης, οι φορείς υλοποίησης του έργου ανάρτησαν σχετικό δελτίο τύπου, ανακοινώνοντας το πρώτο εξώδικο για την παράνομη δηλητηρίαση άγριας ζωής, το οποίο δημοσιεύτηκε σε Παγκύπριο αλλά και διεθνές επίπεδο. Πιθανώς η δημοσίευση αυτή να ενημέρωσε αρκετά άτομα, ειδικά σχετικές ομάδες (κτηνοτρόφους, κυνηγούς, γεωργούς), για τις αυστηρές νομοθεσίες αλλά και τις διαδικασίες διερεύνησης εγκλημάτων κατά της άγριας ζωής.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

5. Επίλογος

Καταγράφηκαν αλλαγές στις γνώσεις και στις απόψεις των ερωτηθέντων μετά από τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στις περιοχές όπου αναγνωρίζονται ως σημαντικές για τον Γύπα. Μια από τις αλλαγές στις γνώσεις των ερωτηθέντων ήταν η αντίληψη της ύπαρξης του του είδους στην περιοχή, αφού το 2020, μόλις το 35% δήλωσε ότι υπάρχουν γύπες στην περιοχή ενώ το 2023 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 61% ($\pm 10\%$). Σημαντικό ρόλο στην αλλαγή της αντίληψης αυτής ήταν η ενημέρωση κοινοτήτων για τις εισαγωγές γυπών από την Ισπανία, αλλά και η αυξημένη επαφή των ατόμων με τον αυξανόμενο πληθυσμό του είδους.

Καταγράφηκε επίσης σημαντική αύξηση στις γνώσεις σχετικά με τον έλεγχο και τα μέτρα που έχουν ληφθεί κατά την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Η αύξηση αυτή ήταν εμφανής σε κυνηγούς, κτηνοτρόφους και γεωργούς (άμεσα εμπλεκόμενοι φορείς) ενώ δεν καταγράφηκε σημαντική αύξηση στους υπόλοιπους κάτοικους των κοινοτήτων. Η συχνή επαφή των Ομάδων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς, οι επισκέψεις σε κτηνοτροφικές μονάδες και η ενημέρωση σχετικά με τις νομοθεσίες και την έκδοση σχετικού πρόσφατου εξώδικου πιθανών να έχουν συμβάλει σημαντικά στην ευαισθητοποίηση των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων. Ωστόσο, μελλοντικές δράσεις ενημέρωσης πρέπει επίσης να επικεντρωθούν στους κατοίκους των περιοχών για ενημέρωση των σχετικών νομοθεσιών και των μέτρων κατά την παράνομη δηλητηρίαση.

Συστηματικές προσπάθειες για την καταγραφή της επέκτασης της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων αλλά και προσπάθειες για την επίλυση του προβλήματος αυτού έχουν υλοποιηθεί μόνο πρόσφατα, έτσι η παράνομη αυτή πρακτική είναι ακόμη ευρέως αποδεκτή. Με την συνέχεια προσπαθειών, η ευαισθητοποίηση των κατοίκων της υπαίθρου μπορεί να αυξηθεί ακόμη περισσότερο και η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων μπορεί να μειωθεί σημαντικά.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Βιβλιογραφία

- Demerdzhiev, D., Hristov, H., Dobrev, D., Angelov, I. and Kurtev, M. (2014) Long-term population status, breeding parameters and limiting factors of the Griffon vulture (*Gyps fulvus* Hablizl, 1783) population in the Eastern Rhodopes, Bulgaria. *Acta zoologica bulgarica*, 66(3), pp.373-384.
- Directive 2009/147/EC on the conservation of wild birds (2010) OJ L20/7, replacing Directive 79/409/EEC [1979] OJ L103/1.
- Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora (1992) OJ L206/7.
- Kassinis, N. (2013) The Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Cyprus and the GYPAS project. In *Conference* (Vol. 6, p. 13).
- Margalida, A., J.A. Donazar, M. Carrete & J.A.S. Zapata (2010) Sanitary versus environmental policies: fitting together two pieces of the puzzle of European vulture conservation. *Journal of Applied Ecology*, 47: 931–935.
- Ntemiri, K., Saravia, V., Angelidis, C., Baxevas, K., Probonas, M., Kret, E., Mertzanis, Y., Iliopoulos, Y., Georgiadis, L., Skartsi, D. and Vavylis, D. (2018) Animal mortality and illegal poison bait use in Greece. *Environmental monitoring and assessment*, 190, pp.1-16.
- Slotta-Bachmayr, L., R. Bogel & A. Cardenal (eds.) (2004) The Eurasian Griffon Vulture (*Gyps fulvus* fulvus) in Europe and the Mediterranean. Status report and action plan. East European/Mediterranean Griffon Vulture Working Group, 102pp.
- Theofilou S., Perikleous K., Petrou M. & Sergides L. (2022) Layman’s Report on recommendations and operational solutions to solve the human-wildlife and human-human conflicts, towards the reduction of the poisoning incidents occurring in the Cypriot countryside. Preparatory action A2 of the LIFE+ project “LIFE with Vultures” (LIFE18 NAT/CY/001018), Terra Cypria – The Cyprus Conservation Foundation [<https://lifewithvultures.eu/downloads/reports-and-studies/>].
- Theofilou S., Sergides L. and Perikleous K. (2020) Baseline study about poison bait use in local communities in Cyprus. Preparatory action A1.3 of the LIFE+ project “LIFE with Vultures” (LIFE18 NAT/CY/001018), Terra Cypria – The Cyprus Conservation Foundation.
- ΥΘΠ (2020) Κάρπωση κυνηγετικής περιόδου 2019-2020. Αποτελέσματα τηλεφωνικής έρευνας (2020). Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, Υπουργείο Εσωτερικών, 1453, Λευκωσία, Κύπρος.
- ΥΘΠ (2023) Κάρπωση κυνηγετικής περιόδου 2022-2023. Αποτελέσματα τηλεφωνικής έρευνας (2023). Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, Υπουργείο Εσωτερικών, 1453, Λευκωσία, Κύπρος [<https://lifewithvultures.eu/downloads/reports-and-studies/>].
- Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας & BirdLife Cyprus (2023). Δράση Ομάδων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων: Ετήσια Αναφορά 2023. LIFE PROGRAMME: LIFEwithVulturesCY (2019-2025). LIFE18 NAT/CY/001018.
- Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας & BirdLife Cyprus (2024). Δράση Ομάδων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων: Ετήσια Αναφορά 2023. LIFE PROGRAMME: LIFEwithVulturesCY (2019-2025). LIFE18 NAT/CY/001018.

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι: Ερωτηματολόγιο που απευθύνεται σε κτηνοτρόφους

Ημερομηνία: _____

SPA: _____

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΥΠΟ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Το παρόν ερωτηματολόγιο αφορά τους κτηνοτρόφους/βοσκούς της Κοινότητας _____ για τους σκοπούς του Προγράμματος Ζωή με τους Γύπες (LIFE18 NAT/CY/001018), το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE το οποίο αποτελεί το χρηματοδοτικό μέσο για δράσεις που αφορούν το περιβάλλον και το κλίμα για την Ε.Ε., και στο οποίο λαμβάνει μέρος ως ενδιαφερόμενος φορέας το Κοινοτικό Συμβούλιο _____.

Έντυπο ενημέρωσης / πληροφόρησης των συμμετεχόντων για την λήψη συγκατάθεσης

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: Κατανόηση του γενικότερου επιπέδου ενημέρωσης, γνώσης και ευαισθητοποίησης για τον Πυρόχρους Γύπα και τις οικοσυστημικές υπηρεσίες που προσφέρει σε περιοχές όπου ευδοκμεί.

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα υποβληθούν σε επεξεργασία (στατιστική ανάλυση) μετά το τέλος της μελέτης σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Τα προσωπικά σας δεδομένα θα συλλέγονται με ευθύνη του υπεύθυνου της μελέτης και θα αντιμετωπιστούν με εμπιστευτικότητα και ανωνυμία.

Ζητάω τη συγκατάθεση σας να επεξεργαστώ τα πιο κάτω δεδομένα με τον τρόπο που ήδη περιεγράφηκε. Με τη συμμετοχή σας στη μελέτη αυτή, αποδέχεστε ότι θα συμμετάσχετε στην έρευνα την οποία διεξάγω και αποδέχεστε ότι τα στοιχεία αυτά θα χρησιμοποιηθούν στα πλαίσια εκπόνησης της παρούσας έρευνας.

Υπογραφή

Συγκατάθεση Ερωτηθέντος: ☐ ΝΑΙ
☐ ΟΧΙ

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

- Παρακαλώ σημειώστε με $\checkmark$ ότι ισχύει και όπου ενδείκνυται.

Μέρος Α': Δημογραφικά Στοιχεία

1. Φύλο: ☐ 1. Άνδρας ☐ 2. Γυναίκα
2. Η κατοικία σας στην Κοινότητα της _____ είναι: ☐ 1. Μόνιμη ☐ 2. Εξωχική
3. Ηλικιακή κατηγορία:

☐ 1. > 18	☐ 2. 18-25	☐ 3. 26-35	☐ 4. 36-45
☐ 5. 46-55	☐ 6. 56-65	☐ 7. 66 και άνω	
4. Τόπος καταγωγής:

☐ 1. Πόλη	☐ 2. Κοινότητα
----------------------------------	---------------------------------------
5. Μορφωτικό επίπεδο:

☐ 1. Απολυτήριο Δημοτικού	☐ 2. Απολυτήριο Γυμνασίου	☐ 3. Απολυτήριο Λυκείου	☐ 4. Δίπλωμα Ανώτερης Σχολής
☐ 5. Πτυχίο	☐ 6. Μεταπτυχιακό	☐ 7. Διδακτορικό	☐ 8. Άλλο: _____
6. Οικογενειακή κατάσταση:

☐ 1. Άγαμος	☐ 2. Έγγαμος	☐ 3. Διαζευγμένος	☐ 4. Άλλο: _____
------------------------------------	-------------------------------------	--	---
7. Επάγγελμα/Ασχολία: _____
8. Είστε κυνηγός; ☐ 1) ΝΑΙ ☐ 2) ΟΧΙ
9. Μηνιαίο καθαρό εισόδημα (υποψηφίου):

☐ 1. €1-500	☐ 2. €501-1000	☐ 3. €1001-1500	☐ 4. €1501-2000
☐ 5. €2001-2500	☐ 6. 2501 και άνω	☐ 7. Δεν απαντώ	

Μέρος Β': Διατήρηση του είδους Γύπα (Griffon Vulture) στην Κύπρο

1. Υπάρχει κάποιο ζώο στην περιοχή σας που σας προκαλεί προβλήματα; Ποιο; Και τι προβλήματα;

2. Έχετε ξαναδεί γύπα στη ζωή σας; 1) ☐ ΝΑΙ 2) ☐ ΟΧΙ

Αν ΟΧΙ συνεχίστε στην ερώτηση 4.
3. Σε ποια περιοχή είδατε Γύπα; _____ Πότε; _____
4. Με τι τρέφεται ο Γύπας; _____
5. Υπάρχουν σήμερα Γύπες στην περιοχή σας

1) ☐ ΣΥΜΦΩΝΩ	2) ☐ ΔΙΑΦΩΝΩ	3) ☐ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
-------------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------------
6. Πόσοι Γύπες πιστεύετε πως ζουν σήμερα στην Κύπρο;

☐ 1-10	☐ 10-20	☐ 20-50	☐ 50-100
-------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	---------------------------------

Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

☐ 100-200 ☐ 200-500 ☐ 500-1000 ☐ >1000

7. Πόσοι Γύπες πιστεύετε πως ζούσαν το 1950 στην Κύπρο;

☐ 1-10 ☐ 10-20 ☐ 20-50 ☐ 50-100
☐ 100-200 ☐ 200-500 ☐ 500-1000 ☐ >1000

8. Ποια από τα παρακάτω πιστεύετε ότι μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του πληθυσμού του Γύπα;
 Παρακαλώ, απαντήστε βάση της κλίμακας 1-5 (1=Εξαιρετικά απίθανο και 5=Πολύ πιθανόν)

	1	2	3	4	5
A. Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (φόδες)					
B. Η έλλειψη τροφής					
Γ. Η πρόσκρουση σε ηλεκτρικά καλώδια					
Δ. Η πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες					
Ε. Η διατάραξη των περιοχών στις οποίες φωλιάζουν					
Ζ. Ο παράνομος πυροβολισμός					
Η. Η έλλειψη ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης					
Θ. Η ανεπαρκής λήψη μέτρων από αρμόδιους φορείς και οργανωμένα σύνολα					

9. Που πιστεύετε ότι φωλιάζουν οι Γύπες σήμερα στην Κύπρο;

- ☐ Δάσος Πάφου
☐ Οροσειρά Τροόδους
☐ Χερσόνησος Ακάμα
☐ Βραχώδεις ακτές της Ζαπάλο (Επισκοπή/Λεμεσός)
☐ Ακρωτήριο Άσπρο Πισσούρι
☐ Ακτή του Κυβερνήτη
☐ Περιοχή Μαύροι Γκρεμοί – Δάσος Πάφου
☐ Δάσος Μαδαρής

Άλλο: _____

10. Είχατε ζημιές/απώλειες στην παραγωγή σας τα τελευταία 10-20 χρόνια;

1) ☐ ΝΑΙ 2) ☐ ΟΧΙ

Αν ΝΑΙ, ποιες ήταν οι αιτίες;

- ☐ Αλεπούδες
☐ Αδέσποτοι σκύλοι
☐ Κακές καιρικές συνθήκες
☐ Μεταδοτικές ασθένειες

Άλλο: _____

- Λάβατε οποιαδήποτε μέτρα για περιορισμό αυτών των ζημιών;

Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

11. Έχω ακούσει κάποιο περιστατικό χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην περιοχή μου ή σε άλλες περιοχές τα τελευταία 5 χρόνια

1) ☐ ΣΥΜΦΩΝΩ

2) ☐ ΔΙΑΦΩΝΩ

3) ☐ ΟΥΔΕΤΕΡΟ

ΠΟΥ; _____

12. Γνωρίζετε αν η τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων γίνεται συγκεκριμένες περιόδους/εποχές το χρόνο; 1) ☐ ΝΑΙ 2) ☐ ΟΧΙ ΠΟΤΕ; _____

13. Ποιοι πιστεύετε πως έχουν λόγο να χρησιμοποιήσουν δηλητηριασμένα δολώματα;

☐ Γεωργοί

☐ Βοσκοί

☐ Κτηνοτρόφοι

☐ Κυνηγοί

☐ Τοπικοί κάτοικοι

Άλλο: _____

14. Έχω τοποθετήσει εγώ προσωπικά ή κάποιος που γνωρίζω δηλητηριασμένα δολώματα τα τελευταία 5 χρόνια

1) ☐ ΣΥΜΦΩΝΩ

2) ☐ ΔΙΑΦΩΝΩ

3) ☐ ΟΥΔΕΤΕΡΟ

Αν συμφωνείτε γιατί; _____

15. Για ποιους από τους πιο κάτω λόγους μπορεί κάποιος να χρησιμοποιεί δηλητηριασμένα δολώματα κατά την γνώμη σας;

☐ Αποφυγή εισόδου κυνηγών σε καλλιεργήσιμη γεωργική γη

☐ Προστασία κτηνοτροφικών μονάδων και μανδρών

☐ Κυριαρχία ντόπιων κυνηγών σε επιτρεπόμενες περιοχές κυνηγιού

☐ Αντιδικίες μεταξύ βοσκών

☐ Προστασία θηράματος από αλεπούδες

Άλλο: _____

16. Ποια είδη πιστεύετε πως στοχεύονται με την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων (δηλαδή δολώματα σε μορφή κρέας ή/και αυγά με δηλητηριώδες ουσίες σαν το Iannate);

☐ Αδέσποτοι σκύλοι

☐ Κυνηγετικοί σκύλοι

☐ Γάτες

☐ Αλεπούδες

☐ Μεγάλα αρπαχτικά πουλιά όπως ο Σπιζαετός και το αετογεράκι

☐ Τρωκτικά

☐ Έντομα

Άλλο: _____

17. Τι ζημιές προκαλούν αυτά τα ζώα;

Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

18. Γνωρίζετε τι τύπος δολώματος χρησιμοποιείται στην περιοχή σας;

- ☐ Δηλητηριασμένα κομμάτια κρέας
☐ Δηλητηριασμένα νεκρά ζώα
☐ Δηλητηριασμένη σκυλοτροφή-γατοτροφή
☐ Δηλητηριασμένο νερό

Άλλο: _____

19. Από πού πιστεύετε ότι μπορεί κάποιος να προμηθευτεί δηλητήριο για να κατασκευάσει δηλητηριασμένα δολώματα;

- ☐ Καταστήματα πώλησης φυτοφαρμάκων
☐ Κατεχόμενα
☐ Καταστήματα Πώλησης Υλικών Οικοδομής
☐ Υπεραγορές (χημικά οικιακής χρήσης)
☐ Περίπτερα

Άλλο: _____

20. Τι είδους δηλητήριο πιστεύετε πως περιέχουν τα χρησιμοποιούμενα δολώματα;

- ☐ Απαγορευμένα φυτοφάρμακα και εντομοκτόνα
☐ Νόμιμα εντομοκτόνα/ φυτοφάρμακα
☐ Χημικά οικιακής χρήσης
☐ Ποντικοφάρμακα/Τρωκτικοκτόνα
☐ Κυάνιο

Άλλο: _____

21. Η τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην Κύπρο είναι παράνομη

- 1) ☐ ΣΥΜΦΩΝΩ 2) ☐ ΔΙΑΦΩΝΩ 3) ☐ ΟΥΔΕΤΕΡΟ

22. Ποια από τις πιο κάτω δηλώσεις πιστεύετε ότι είναι ορθή (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μια);

- ☐ Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων απαγορεύεται αλλά οι πιθανότητες να βρουν αυτό που το έκανε είναι ελάχιστες
☐ Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων τιμωρείται με χρηματικό πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις €2,000
☐ Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων τιμωρείται με χρηματικό πρόστιμο που μπορεί να φτάσει μέχρι και τις €16,000
☐ Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων τιμωρείται με φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα 3 χρόνια
☐ Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων τιμωρείται με χρηματικό πρόστιμο και φυλάκιση ή και τα δύο (μέχρι €20,000 και 3 χρόνια)
☐ Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων τιμωρείται με κοινωνική εργασία
☐ Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων τιμωρείται με αφαίρεση της κυνηγετικής άδειας
☐ Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων τιμωρείται με κοινωνική εργασία

23. Ελέγχεται σήμερα η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων

- 1) ☐ ΣΥΜΦΩΝΩ 2) ☐ ΔΙΑΦΩΝΩ 3) ☐ ΟΥΔΕΤΕΡΟ

Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

24. Με ποιους τρόπους πιστεύετε πως ελέγχεται σήμερα η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων;

- ☐ Περιπολίες από το τμήμα Δασών
☐ Περιπολίες το ταμείο Θήρας
☐ Περιπολίες από την Αστυνομία
☐ Περιπολίες από το τμήμα Περιβάλλοντος
☐ Περιπολίες – Εκστρατείες από τον Πτηνολογικό σύνδεσμο Κύπρου
☐ Εποπτεία των τοπικών αρχών σε περιοχές υψηλού κινδύνου
☐ Ανώνυμες καταγγελίες στην αστυνομία ή σε άλλες αρμόδιες αρχές

Άλλο: _____

25. Πόσο σημαντική είναι η λήψη μέτρων κατά της τοποθέτησης δηλητηριασμένων δολωμάτων για την διατήρηση του Γύπα?

Καθόλου Σημαντική	Λίγο Ση- μαντική	Σημα- ντική	Αρκετα Ση- μαντική	Πολύ Σημα- ντική
1	2	3	4	5

26. Έχουν ληφθεί μέτρα για αποφυγή/παρεμπόδιση της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων

- 1) ☐ ΣΥΜΦΩΝΩ 2) ☐ ΔΙΑΦΩΝΩ 3) ☐ ΟΥΔΕΤΕΡΟ

Αν ΝΑΙ τί είδους μέτρα γνωρίζετε: _____

Έχετε να προτείνετε κάποια άλλα μετρά που δεν εφαρμόζονται ήδη;

27. Επιλέξτε 3 από τα πιο κάτω μέτρα που πιστεύετε πως θα συμβάλουν αποτελεσματικότερα στον τερματισμό της παράνομης τοποθέτησης δηλητηριασμένων δολωμάτων;

- ☐ Επαρκής εποπτεία των "ευαίσθητων περιοχών" από τους αρμόδιους φορείς
☐ Δημιουργία κατάλληλων ομάδων με εκπαιδευμένους σκύλους για την ανίχνευση δολωμάτων
☐ Ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση
☐ Έλεγχος από τους αρμόδιους φορείς του πληθυσμού των αλεπούδων και των αδέσποτων σκύλων
☐ Έλεγχος του παράνομου εμπορίου απαγορευμένων φυτοφαρμάκων και εντομοκτόνων
☐ Η σωστή διαχείριση και εποπτεία του κυνηγιού

28. Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων είναι επικίνδυνη για την ανθρώπινη υγεία

- 1) ☐ ΣΥΜΦΩΝΩ 2) ☐ ΔΙΑΦΩΝΩ 3) ☐ ΟΥΔΕΤΕΡΟ

Με ποιες από τις παρακάτω δηλώσεις συμφωνείτε;

- Οι Γύπες είναι χρήσιμοι για το περιβάλλον και τον άνθρωπο επειδή:

- ☐ Απομακρύνουν νεκρά ζώα από το έδαφος/περιβάλλον

Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

- ☐ Αυξάνουν τον Τουρισμό και συγκεκριμένα τον Αγρο-τουρισμό
- ☐ Προλαμβάνουν διάφορες μολύνσεις
- ☐ Διατηρούν την τροφική αλυσίδα και την βιοποικιλότητα
- ☐ Ρυθμίζουν το κλίμα
- ☐ Διασφαλίζουν την αειφόρος λειτουργία των οικοσυστημάτων στα οποία συμμετέχουν
- ☐ Εξοικονομούν χρήματα σε κτηνοτρόφους και βοσκούς
- ☐ Δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας (για κοινότητες που εμπίπτουν στα ενδιαφέροντα του Γύπα)

29. Γνωρίζετε τι είναι το Δίκτυο NATURA 2000;

- 1) ☐ ΝΑΙ 2) ☐ ΟΧΙ

Αν ΟΧΙ συνεχίστε στην ερώτηση 33.

30. Γνωρίζετε κατά πόσο η περιοχή στην οποία δραστηριοποιήστε/μένετε είναι περιοχή Natura;

- 1) ☐ ΝΑΙ 2) ☐ ΟΧΙ

31. Ποιες από τις πιο κάτω δηλώσεις ισχύουν για ένα Δίκτυο NATURA 2000;

- ☐ Είναι ένα πανευρωπαϊκό Δίκτυο περιοχών οικοτουρισμού
- ☐ Είναι ένα Δίκτυο αυστηρά προστατευμένων περιοχών φύσης όπου οι ανθρώπινες δραστηριότητες απαγορεύονται
- ☐ Είναι ένα Δίκτυο περιοχών που έχει σαν στόχο την προστασία και διαχείριση των πιο ευάλωτων ειδών και οικοτόπων της Ευρώπης
- ☐ Επιτρέπονται διάφορες δραστηριότητες εντός του Δικτύου NATURA 2000 οι οποίες ρυθμίζονται ώστε να μην γίνονται σημαντικές ζημιές στα είδη και οικοτόπους

32. Τί θα κάνατε αν συναντούσατε δηλητηριασμένο δόλωμα ή ένα πεθαμένο Γύπα στην ύπαιθρο;

33. Είμαι κατά της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων σαν εγκεκριμένη μέθοδο από αρμόδιες αρχές για την εξολόθρευση επιβλαβών ζώων

- 1) ☐ ΣΥΜΦΩΝΩ 2) ☐ ΔΙΑΦΩΝΩ 3) ☐ ΟΥΔΕΤΕΡΟ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!

Φορείς υλοποίησης έργου "LIFE with Vultures CY":

Συγχρηματοδότηση:

Παράρτημα II: Στοχευμένες κοινότητες στις οποίες διεξάχθηκαν τηλεφωνικές και προσωπικές συνεντεύξεις το 2020 και το 2023.

Επαρχία	Ζώνη ειδικής Προστασίας/ Προστατευόμενη περιοχή	Αριθμός	Κοινότητες	Τηλεφωνικές (Τ)/ Προσωπικές (Π) συνεντεύξεις
Πάφος	Χερσόνησος Ακάμα	1	Ίνεια	Τ & Π
		2	Κάθικας	Τ & Π
		3	Νέο Χωριό	Τ & Π
		4	Δρούσεια	Τ
		5	Αρόδες	Τ
	Κοιλάδα Έζουσας	6	Ελεδιό	Τ & Π
		7	Καλλέπια	Τ
		8	Επισκοπή	Τ & Π
		9	Τσάδα	Τ
		10	Αξύλου	Τ & Π
		11	Νατά	Τ & Π
		12	Αμαργέτη	Τ & Π
		13	Χολέτρια	Τ & Π
	Ξερός Ποταμός	14	Σταβροκόκνου	Τ
		15	Κελοκέδαρα	Τ & Π
		16	Πενταλιά	Τ & Π
		17	Νικόκλια	Τ
	Γκρεμοί Χανουτάρη	18	Σαλαμιού	Τ & Π
		19	Άγιος Ιωάννης	Τ & Π
		20	Βρέτσια	Τ & Π
		21	Παναγιά	Τ & Π
		22	Γαλαταριά	Τ
		23	Αρμίνου	Τ
	Κοιλάδα Διαρίζου	24	Κιδάσι	Τ & Π
		25	Τραχυπέδουλα	Τ & Π
		26	Κεδάρες	Τ
		27	Μάρωνας	Τ
		28	Αρχιμανδρίτα	Τ
		29	Μούσερε	Τ & Π
Λεμεσός	Χα - Ποτάμι	30	Δορά	Τ & Π
		31	Γεροβάσα	Τ & Π
		32	Μαλιά	Τ & Π
		33	Ανώγυρα	Τ & Π
		34	Πάχνα	Τ & Π
		35	Άρσος	Τ
		36	Όμοδος	Τ
		37	Βάσα	Τ & Π
		38	Βουνί	Τ
	Ποταμός Παραμαλιού	39	Άγιος Αμβρόσιος	Τ & Π
		40	Πισσούρι	Τ & Π
		41	Πάνω Κιβίδες	Τ & Π

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

		42	Πρασιό	Τ & Π
		43	Αυδήμου	Τ & Π
		44	Κάτω Κιβίδες	Τ
		45	Κορφή	Τ
	Κοιλάδα Λιμνάτη	46	Λιμνάτης	Τ & Π
		47	Σουνί-Ζανακιά	Τ & Π
		48	Άλασσα	Τ & Π
		49	Απεσιά	Τ & Π
	Γκρεμοί Επισκοπής	50	Παραμάλι	Τ & Π
		51	Επισκοπή	Τ & Π

Παράρτημα III: Ηλικιακές κατηγορίες ατόμων που έλαβαν μέρος στις συνεντεύξεις το 2020 και το 2023.

Πίνακας 1: Ηλικιακές κατηγορίες κατοίκων επιλεγμένων κοινοτήτων που έλαβαν μέρος στις τηλεφωνικές συνεντεύξεις.

	Ηλικιακή κατηγορία (χρόνια)		
	18 – 40	41 – 60	60 +
2020	113	174	314
2023	84	152	213
Σύνολο	197	326	527

Πίνακας 2: Ηλικιακές κατηγορίες κτηνοτρόφων, κυνηγών και γεωργών που έλαβαν μέρος στις προσωπικές συνεντεύξεις.

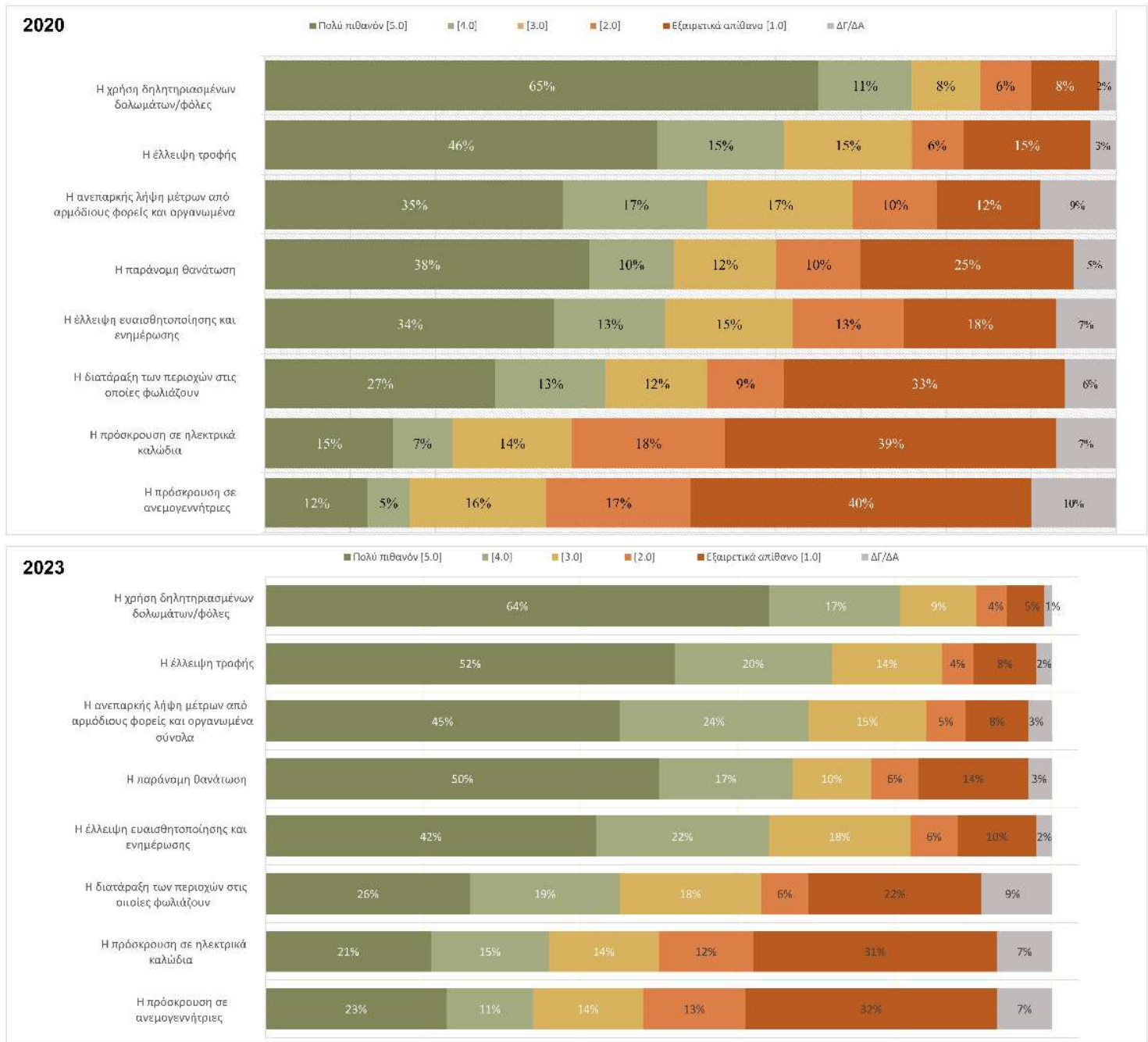
	Ηλικιακή κατηγορία (χρόνια)									
	26 - 35		36 - 45		46 - 55		56 - 65		66 +	
	2020	2023	2020	2023	2020	2023	2020	2023	2020	2023
Κτηνοτρόφοι	1	4	8	5	54	7	26	19	9	42
Κυνηγοί	4	1	28	1	25	3	8	7	3	12
Γεωργοί	0	3	4	3	6	4	14	18	7	44
Σύνολο	5	8	40	9	85	14	48	44	19	98

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Παράρτημα III: Αποτελέσματα από τηλεφωνικές συνεντεύξεις για τις απειλές που αντιμετωπίζει ο Πυρόχρως Γύπας στην Κύπρο

Διάγραμμα: Ανταποκρίσεις τηλεφωνικών συνεντεύξεων με την δήλωση: «Θα σας διαβάσω κάποιες δηλώσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε μείωση του πληθυσμού του Γύπα και για την κάθε μια θα ήθελα να μου πείτε πόσο πιθανόν ή απίθανο είναι να συμβεί αυτό»

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

Φορείς υλοποίησης έργου “LIFE with Vultures CY”:

Συγχρηματοδότηση:

